

REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emrich Lessner.
Heinrich Schalek, Rudolf Bossi.
A. Oppelt Nachf. Anton Oppelt.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Marolyl & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmond pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o
seriă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 28)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea. Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu două în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 151.—Anul LXII.

Brașov, Duminică 11 (23) Iulie.

1899.

Să 'mbrățișăm negoțul.

O grea și gingașă datorință, care li-se impune părinților după încheierea anului școlar, este fără îndoială aceea, de a lua o hotărâre, ce să facă din fiii lor: să-i lase să învețe mai departe, ori să se gândească a-i aplica la vre-o profesiune, prin care mai ușor, cu mai puține jertfe și mai cu succes să potă ajunge omenii harnici și folositori familiei și neamului.

E dureros, că încă și în ziua de azi plugarul nostru, îndată ce este în stare a face ceva mai mult pentru fiul său, se gândește încă tot numai să-l facă „domn“, și nu se gândește de loc, ori foarte puțin la aceea, că „domnia“ nu se câștigă așa ușor, nu, mai ales fără mijloace și protecțiune, și că mai sunt și alte cariere de ales, pe lângă aceea de dascăl, preot, funcționar, medic, avocat etc. cum sunt de pildă meseriile și comerțul. Aceste din urmă cariere nu par atât de strălucite, dăr pentru aceea fac din cei ce cu drag le îmbrățișează cu mult mai ușor omenii cu bunăstare și neatârnată, adecă domni în adevăratul înțeles al cuvântului.

Plugarul harnic și muncitor, care din dorii de zi și până în noapte asudă la cornele plugului, muncind muncă cinstită spre a-și agonisi cele de lipsă pentru trai, pentru creșterea copiilor, pentru ținerea în viață și bună rânduială a casei sale; măestrul dibaci și isteț, care în atelierul său modest prin muncă onorabilă pune temelii mulțumirii și bunăstării sale și a familiei sale; neguțătorul sprinten și pricepător, care umblă mult prin lume însușindu-și cunoștința de omenii și de împrejurări, cari l-au ajutat a ajunge la bună stare și neatârnată:

nu sunt ore toți aceștia de o sută de ori mai fericiți, mai mulțumiți cu sârta și mai respectați, de-

cât toți aceia, cari lăcomind la „domnia“ și cheltuind averea părinților pe la școlile înalte, unde au trecut prin cărți așa numai „ca cănele prin apă“, în lipsă de talent și de sprijin sunt siliți să trăiască din sfărâmurile, ce cad de pe masa stăpânilor lor, și să umble în cote și genunchi implorând mila și protecția când a unuia, când a altuia, și carora adeseori în schimbul acestei nevoiașe protecțiuni li-se cere să se lăpede de neamul și legea lor, de memoria părinților, moșilor și strămoșilor lor?

Mai jos publicăm câte-va date statistice cu privire la starea și dezvoltarea meseriilor și comerțului între Români. Cei ce le vor ceti vor trebui să rămână dureros surprinși vedând, cât de puțin este îmbrățișată și prețuită de Români tocmai cariera neguțătorescă, care mai mult poate ca ori și care alta este în stare a asigura bunăstarea și independența celor ce se dedică ei.

Dintre vre-o 6076 de tineri din Transilvania, Bănat și Țera unghurească, câți au fost înscriși la școlile comerciale în anul școlar 1896—97 — după cum spune raportul oficios unghuresc — abia vre-o 90 au fost Români.

Decă vom asemăna cifra acesta cu numărul studenților români dela noi aflători la școlile înalte (universități, academii etc.), cari în anul școlar 1897—98 erau la vre-o 500, va trebui să conchidem, că proporția între cei ce se dedică comerțului și cei ce se dedică profesiunilor libere este prea neegală, mai ales considerând greutatea timpului, și că Românul lăcomesc mai mult la strălucirea carierelor, decât la partea practică a lor. Dără încă miile de studenți români de prin gimnaziile superioare, cari toți tind spre aceeași țintă, de-a se face domni cu titluri academice!

Și pe când mulți tineri români risipesc averile părinților pe la școlile mai mult sau mai puțin înalte, fără de-a face nici o ispravă, pe atunci roditorea carieră a comerțului lăsăm să fiă stăpânită și ocupată dinaintea ochilor noștri de veneticii streini, cari cuceresc stradele și pietele orașelor, ér la sate încep negoțul cu câți-va florini și peste 3—4 ani se pomenesc cu o avere, pe care plugul cu patru boi n'a putut-o câștiga, ér mai târziu devin stăpâni asupra satului, cărora le sunt rugători toți locuitorii.

Acésta o ved plugarii români cu ochii și abia înțelegem, pentru ce ei cu toate acestea nu-și dau copiii la neguțătorie, ci ori că au talent ori nu, ori că voesc să învețe ori nu, se căsnesc cu ei pe la școle, pentru ca la urmă să-i vadă nisce proletari inteligenți, bătând după milă și protecțiuni la ușile altora.

Numai lipsa de obiceiuință, nepriceperea poate să fiă cauza, că părinții români nu-și dau fiii lor la negoț, fiind-că nu cunosc tolosele și avantajile lui, măcar, că cu școlă puțină, 2—3 clase gimnasiale ori reale, ar pute pe această carieră să se desvolte și să-și facă un viitor independent și de decă de ori mai liniștit și onorabil, decât mulți dintre cei ce au trecut numai așa cu chiu cu vai prin universități și academii.

Dăr necesitatea frânge legea. Cu obiceiurile de până acum nu mai putem trăi. E chiamarea tuturor bărbatilor noștri de inimă și cu vederi mai largi, a tuturor instituțiilor noastre culturale și economice, ca să se intereseze a exploata acest teren, a deda pe popor cu el și a înlesni, pe cât se poate și întru cât se poate, creșterea și aplicarea la comerț a copiilor români.

Un început serios să se facă și probele numeroase de dibăcia și is-

cusința Românului ne sunt o garanție, că și pe terenul comercial, vom pute ajunge în cel mai scurt timp cel puțin acolo, unde am ajuns cu propagarea meseriilor în sinul poporului nostru.

Revista politică.

În sfârșit s'au publicat din partea ungară legile votate în cameră cu privire la **pactul** vamal și comercial, ér din partea austriacă foia oficială a guvernului a publicat, pe temeiul §-lui 14, o patentă împărătească, care în miezul ei se unesc cu legile ungare votate. Aceste legi se refer la încassarea dărilor de zahar și spiritușe și vor intra în vigoare la 1 August pentru Ungaria și la 1 Septembrie pentru Austria. Ungurii sunt mulțumiți, că s'a putut face de-o dată și atâta. Ei însă au mari temeri, că parlamentul din Viena nu va pute alege deputațiunea pentru **cuotă** și delegațiunea, căci, după toate semnele, opoziția germană va face obstrucțiune. Fără de **cuotă** și fără de **budget comun pentru armată**, ce va plăti atunci întreg pactul? Acest nor, care se ridică la orizontul viitorului, destăpă cu drept cuvânt îngrijirile „patrioților“, cari nu ved în el mai puțin decât un pericol mare pentru dualism, pentru acel dualism, pe stilpii cărui s'a ridicat egemonia maghiară și sub ale cărui aripe a crescut mare și cu corne șovinismul de azi al maghiarismului provocător.

Vorba fiind de acest șovinism, care calcă și incalcă tot ce nu-i unghuresc în țera acesta, nu putem să trecem cu vederea, că literați și gazetari maghiari de trunte au hotărât să înființeze o **nouă ligă de maghiarisare**, pe care au botezat-o „**asociația patriotică**“. Scirea despre înființarea acestei lige o aduce chiar diarul de

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

E legat.

Cine-i legat? Credeți dără, că vre-un hoț a fost dus legat în închisore?

De unde! E legat bietul Niculae a Iepurășoii, dăr nu-i legat cu funia, ori cu lanțuri, ci-i legat cu farnece, să nu se potă însura, să rămână om-neom, de ris și de batjocură la lume.

Domne feresce! Cu ce nas va merge pe cea lume, cine cutază a face un lucru ca acela! Să lege pe un fecior, ca el să nu se potă însura! Dără asta-i lucru mare!

Suntem cam de-o vârstă de bătrâni amândoi, eu cu Niculae a Iepurășoii. De-odată am umblat la școlă din sat, par-că o iernă întrégă, apoi eu am urmat învățăturile la școlă din sat până am gătat bucovina; am și gătat-o în vre-o cinci ani, că-mi era tare dragă, ca aiui la ochi;

dup'aceea m'am dus colo departe la școlile cele mari. Niculae, de când era numai de 6—7 ani, s'a pus pe găzdasag, adecă l'a pus tată-s'o. La început l'a pus să umble la vacă, apoi l'a purtat cu el cu carul și cu plugul, și, când era de 11—12 ani, a prins a-l purta cu el la târguri. Că tată-s'o, Costan Iepuraș, era sfirnar de vite. Rară vacă o ținea 2—3 săptămâni, dără numai pe timpul aratului, apoi odată o vindea și-și cumpăra alta.

Dacă-l întreba cineva: Dăr ce-i, Costane, ér mergi la târg? El răspundea șoptind: „Merg, vecine și om bun, că hăramul ăst' de vacă nu-mi place cum calcă, par-că calcă pe grăunțe. Alt-cum e vacă ca un bou, cum veți, și-i bună de lapte, Domne, numai ca ea dăm; dăr nu-mi place umbletul ei! O dau, mai bine pun 5—6 zloți și-mi iau una, cum sciu eu“. De-l întreba altul: Dăr ce-i, Costane, ér mergi la târg? El răspundea tot șoptind: „Dău, mi-am facut și eu de lucru; am dat pe „Vireag“ cea lată

la cap, că mi-se părea, că dă prea puțin lapte, că veți tu, copiii mei is învățați să se scalde în lapte, nu să mănânce mălăieșul gol. Dăr ce să dă, nici nu da cel lapte mult, dăr câte 2 cupe da, apoi lapte ca de bivoliță, și nu ca de vacă. Dăr m'au pus păcatele și am dat-o. Și am mai pus 8 zloți bunți de am luat hăramul acesta. Ce să dă? Asta-i bună de lapte, că-i fântână, nu alt-ceva, dăr ce folos? Iși pierde laptele. Că-lea dela ojină tot șuroi e laptele după ea“.

De-l întreba alt creștin: Dăr ce-i, Costane, duci și copilul cu tine? El răspundea fălos: „Mă, de nu l'oi învăța de micuț, să scie și el vinde și cumpăra, apoi ce-a fi de el, după ce-oi închide eu ochii? Trebuie să-l învăț la toate, să fiă ca mine, și de rugă și de fugă“.

Și vindea Costan Iepuraș minteniminteni câte-o vacă, și cu cumpăratul bea aldămaș, și Niculae era acolea, și-i da și lui câte-o inghițătură două de vinars, ca să se învețe

a bea aldămașe. Și după ce bea aldămașul, (ori cum îi dăc frații Bănățeni, „avăluca“), apoi își aprindea pipa și umbla prin târg printre vite, ér Niculae după el, ca mânăzul după iepă. Unde nimeria o vacă să i-se 'mpară, întreba cu fală: A cui e vacă asta! Ori: A cui e ciolôga asta? Apoi prindea a-o căuta în gură, la uger, îi da una cu băta să se misce din loc s'o vadă cum calcă, apoi începea: Ce de bau ai cere pe ea? Și, de-o putea scote cu banii de pe vacă vândută să-i mai rămână și lui de cheltuială măcar 2—3 fl., o cumpăra, și se lăuda acasă, că a mai pus în spatele celeilalte 5 fl., dăr și face!... De nu putea face târg cu aceea, făcea el cu alta, că dără mare-i târgul. Și făcând târgul — aldămaș, că dără iar' acela nu-i târgul cu noroc. Și din aldămaș da și lui Niculae o inghițătură două, să aibă noroc la vacă și să fiă lăptosă.

Așa părăndau toate târgurile din jur, cale de 2—3 zile. Mai tot timpul erau pe drumuri. Nici nu era

frunte guvernamental „Nemzet“. Scopul acestui nou „kulturegylet“ este de a face, ca tot ce trăește și există în țera acésta, să fiă maghiar, începând dela cultură până la cea din urmă indeletnicire omenescă. Limbă maghiară, cultură maghiară, comerț și industriă maghiară și tot natul de pe globul unguresc numai *unguresce* să vorbescă și numai *nume unguresc* să aibă. Căzând astfel de năzdrăvăni, ai crede că te afli într'o casă, unde numai nebunii se adăpostesc și cărora nu le poți vorbi în potrivă de cum gândesc și simțesc, decât vrei să nu fi tocat.

*

Pe córdă acésta resbate înainte șovinismul pe tóte cărările vieții publice de stat, ca un roib buestru, care lovesce cu copita tot ce nu i-se închină și nu-l adoră, ca pe un idol. Nutremânt i-se dă prin gazetele unguresci, rădă deosebire de colóre politică. Gazetele acestea, în care scriu tot ómenii cu mintea sucită și întunecată de patima șovinismului și urei de rasă, nu se mulțămesc numai cu maghiarizarea în școle, în comerț și industriă, dér cer mai mult, cer ca în Ungaria să nu mai existe „**bi-sericici naționale**“. Două din gazetele șovinismului turbat au scris articole prin care cer, ca resufierea națională a nemaghiarilor să fiă înăbușită în bisericile lor, cari n'ar fi altceva decât „ascușurii îndreptate în potriva statului maghiar“. Așa scria deunăzi „Pesti Hirlop“ vorbind despre biserica română gr. or. și despre biserica sêrbescă, și asigurând, că cei dela stăpânire se gândesc serios la acésta. „Egyetértés“ a publicat și el un articol pătimaș, în care s'a ocupat cu biserica română unită, pe care vlădicii catolici unguri și toți cei dela Congresul pentru autonomia catolică vor s'o potopescă de pe fața pământului, ca biserică românească, și s'o bage în biserica catolică ungurescă. „Egyetértés“ provóca pe cei din fruntea stăpânirii să se pădăscă de a face greșala, care au făcut-o la 67 față cu biserica română gr. or., dându-i constituția și deplină autonomie, căci — dice el — e „timpul suprem să luăm la cumpânire, că óre se mai pòte suferi o desfacere a organismelor bisericesci după naționalitate?“ — Eță voci, cari prevestesc o nouă furtună, ce se va descărca asupra Românilor. Să fim dér pe pață și să grijim, că dușmanul vré să ne cutropescă în unica cetățue, ce ni-a mai rămas: *in biserica*. Bine știe el, că pierdând biserica, vom pierde totul.

*

Și săptămâna acésta spiritele în Serbia au fost fórt agitate pentru arestările fără cap, puse la cale de Milan, în urma cunoscutului atentat. Toți bărbații de frunte ai partidei radicale au fost înfundați în temnițe și arestările continuă. Mânia lui Milan și răsbunarea lui asupra radicalilor sêrbi, a deșteptat însă și mânia Rusiei, dér nu în contra radicalilor, ci în contra răsbunătorului. Țarul Nicolae a decorat cu ordinul „St. Ana“ pe ministrul sêrbesc la curtea din Petersburg Sava Gruici, pe care guvernul sêrbesc îl ridicase din post, bănuindu-l, că are parte la atentat. Decorarea acésta e privity la Belgrad, ca o lecție dată guvernului sêrbesc și ca un semn, că Rusia se simte vătămă, pentru-că Serbia a rechiămat pe diplomatul său din Petersburg. Se mai asigură, că guvernul rusesc și ministrul de esterne austro-ungar au făcut pași în comun la guvernul din Belgrad, provocându-l, așa mai prietinesc să înceteze cu arestările și prigonirile, cari ușor pot se aibă urmări păgubitoare pacii și liniștei. — Din Geneva se anunță, că radicalii sêrbi refugiați acolo vor da un manifest, în care vor atrage luarea aminte a lumii întregi asupra evenimentelor din Serbia și vor ruga presa, să apere pe nevinovații, cari zac în temnițele Belgradului la porunca lui Milan.

*

Foilor englese li-se comunică din Haga, că în ședința comisiunii a treia a conferenței de pace, delegații României, Serbiei și Greciei au desfășurat opozițiune la § 3 (art. 9) din proiectul pentru tribunalele de arbitrii, care paragraf introduce așa numitele *comisiuni internaționale de anchetă* în casuri când nu se pot înlătura conflictele internaționale. Delegatul României a desfășurat într'o lungă vorbire, că paragraful 3 face deosebire între puterile mari și mici în paguba acestor din urmă. Argumentele delegatului român au fost combătute de delegatul rus Martens. Căzându-se prima óră și votându-se articolul 9, delegații României, Serbiei și Greciei n'au luat parte. Se asigură însă, că comitetul de esaminare a propunerilor s'a întrunit din nou, pentru de a discuta punctul de vedere român și că, în urma propunerii unuia din delegații marilor puteri, comitetul a primit, ca § 3 să se modifice în sensul, ca comisiunile internaționale de anchetă să nu aibă caracter obligator.

Admiralul Dewey și starea în Filipine.

Alaltăeri a sosit în Triest pe încru-cișătorul american „Olimpia“ renumitul *admiral Dewey*, care a comandat în războiul ispano-american flota statelor unite, care a fost trimisă la insulele Filipine în contra flotei spaniole. Admiralul Dewey, deși avea sub comanda sa vase puține de război, a manevrat cu atâta sânge rece, liniște și curagiu, încât, precum știm, înfruntând cele mai mari pericole, a atacat flota spaniolă de dinaintea Manillei și a învins-o și sfărâmat-o la Cavite. De aci el pòrtă numele de „*învingătorul dela Cavite*“. El primise dela guvernul republicii ordinul să nimicescă flota spaniolă și a și nimicit-o, căci cele mai mari corăbii de război spaniole, în urma focului omoritor al marinarilor americani, s'au aprins și au ars, și unele au pierit prin exploziune. Fapta de arme a admiralului american este una din cele mai celebre, și i-a câștigat gloria pretutindenea, unde a ajuns șoarea despre ea. În America de nord în deosebire numele Dewey a devenit cel mai mult iubit; o dovadă despre acésta este, că mii și mii de părinți își botăză copiii cu numele Dewey. Pentru primirea admiralului să fac pregătiri estera ordinare în Statele Unite. S'a dis, că admiralul Dewey a venit în Europa pentru de a-și căuta de sănătate; el a declarat însă că e deplin sănătos și a venit la Triest numai ca să dea ocaziune marinarilor, cari au suferit așa de mult în clima din Filipine, să se înțameze în timp de câte-va săptămâni. Admiralul nu pòte să laude în destul purtarea oficerilor și marinarilor de sub comanda lui. Ascultării, disciplinei și curagiului lor are să mulțămescă tóte succesele sale. În Triest i-s'au făcut admiralului american mari onoruri la sosire.

Cu tótă vitejia flotei americane și a trupelor debarcate, totuși până acum încă nu li-a succés Americanilor de-a răzbi mai departe pe insulele Filipine, decât cât se estinde teritorul Manillei. Tóte încercările de-a îndemna, fiă cu sila, fiă cu binele, pe insurgenți la supunere, au rămas până acum zădarnice, cu tóte că a trecut un an dela luarea Manillei. Șeful insurgenților Aguinaldo este de-o energiă rară, dér și poporul Filipinelor e fórt deștept și plin de curagiu și peste acésta mai dispune și de mijloce. Védând greutățile, cu cari are a se lupta în Filipine, guvernul american a început deja să chibzuască, decât n'ar fi mai bine să incheie o pace cuviincioasă cu insurgenții, mai ales după-acestea, cum se dice, ar fi făcut înșiși în privința acésta propunerii directe generalului american Otis.

Interesantă este părerea, ce și-a dat o admiralul Dewey asupra conferenței de pace. Acésta conferență, dice el, nu va face nici o trebă; nici o putere mare nu va desarma. Ce privesc însă America de Nord, noi

pregătim 40 de corăbii de război, între cari 12 încru-cișătoare cuirasate. Nu vom, dice el, să fim surprinși, trebuie decât să fim pregătiți și cu greu vor înceta și celelalte puteri cu înarmările în fața înfricoșatelor noastre încoardări.

In cestiunea ajutorului de stat.

Vicariatul Făgărașului, 14 Iul. n. 1899.

Ultima fasă, la care a ajuns cestiunea ajutorului de stat menit a-se da clerului român unit din patriă, ne-a atins pe noi preoții, precum atinge dușul cel mai rece pe cel ce face baie: într'un moment îi oprește răsufierea și pare amorțit, dér numai decât, svircolindu-se, sare la o parte plin de o înviorare sănătoasă.

Mari meșteri mai sunt guvernării noastre unguri într'a ne pregăti nouă Românilor dușurii reci. Am puté dice, că întréga noastră viață națională stă din nenumerate asemenea dușurii, unele mai aspre, decât altele. De sigur își va fi ris ministru de culte în pumni, când ni-a pregătit acésta pilulă: „Voiți stringe cu ușa pe conducătorii, voiți face ochi dulci amăritului cler valah, arătându-i punga; voiți da să înțelegă, că eu, ministru unguresc, port mai mare grijă de cler, că eță sunt gata a-i da bani, pe cari consistoriul nu vré să-i primescă“. Așa își va fi gândit ministrul, și într'un asemenea acces de judecată a dat Consistoriului din Blășiț ultimul cu termen de 8 zile. Ne crede pe noi d-l ministru atât de hêbucii, ca să nu-i înțelegem planul?

Clerul român unit n'are decât să deschidă istoria bisericii noastre unite și să cetescă. Va afla aproape pe fiă-care pagină o diplomă și o promisiune pe sêma clerului, și pe aproape fiă-care pagină o desamăgire mai mult. Archiereii noștri de pe atunc și-au făcut datorința cu o hotărâre aproape eroică. Miseria clerului era cu mult mai mare. Datu-s'a la toți, — numai Românilor nu! Căci dóră de sôrtea clerului român i-a durut vre-odată capul pe mai marii străini? Dómne feresoe! Pofta să pună brânca pe clerul român unit i-a stăpânit în tot-déuna, și fel de fel de tertipuri au născocit, cu cari să ne pună zăbele în gură.

Dér pe lângă tóte acestea, clerul nostru s'a susținut, ca *cler român*, de care dușmanul pòrtă respect. Sêracii am fost, dér liberi; de-odată, preoți și plugari, într'o țî la biserică, la cósă, la cărat, la sêmănat, și cu dragă inimă ne purtăm acésta robii sfântă, căci Români suntem, și Dumneșeu însuși se bucură védând bărbăția noastră; de unde nu așteptăm, el răsplătesc ostentela noastră. Trăim și crescem familii numérose, dându-le o educațiune, pòte ca nici o altă classă a societății. Măncăm câte

dóră de 13 ani Nicolae și-i cumpără tată-s'o pipă și pungă cu tutun, și mergea cu tată-s'o din tîrg în tîrg, ca măgarul după turmă. Apoi, tot pe drumuri fiind, pe vreme bună și rea, pe tină și pe omăt, împilă copilul, de rămase numai cât un snop; și trăgând tutun și bînd vinars din frageda vîrstă, i-se adunară umerii la-olaltă. Altcum se făcú sfătos, rêu, umblând printre cei sfîrnari.

Așa trecură ani de zile.

Când îl strigară la asentare, se minunară și doftorii cât de puținel și de îmbulzit era, ce piciorușe fără carne pe ele, ce piept întrat înăuntru, ce spate îmbulzite, ce mâni uscate vîdcură la el; singur capu-i era mare. Vêdi bine, nu-l luară.

Alți feciori de vîrsta lui erau ca nisce flori, când i-s mai înflorite, el era ca o ciumăfóie brumată. După asentare, feciorii beură, ca feciorii: cei luați de supărare, cei ce scăpară — de bucuriă. Aci țîn și Nicolae cu ei, ba-i chiar întrecu.

Un posnaș, n'are ce lucra, dice

acolo între toți: Amu, tu, Nicolae, te-ai puté însura să nu fii legat, că de cătuniă ești scăpat. — Da-i legat, bietul Nicolae? întrebă altul rîdînd. — Legat, vai de capul lui, el nu-i slobod să se 'nsóre în veci. Vede-i țî voi, că așa s'a prăpădi, holtei! Așa Nicolae!

— „Așa!“ răspunse Nicolae borborosind, de nimeni nu-i înțelegea din gură. El încă nu scia la ce dice, că-i așa.

Destul, că vestea se lăți, că Nicolae a Iepurășóii — că amu Costan Iepurașu era mort — e legat, că însuși el cu gura lui a spus, că-i legat, și satul întreg scie, că el e legat. Și aude și măsă, că cum foc n'a audî, că amu numai de aceea vorbiau ómenii, că Nicolae-i legat. Și-l întrebă pe Nicolae: Drept e dragul mamii, că tu ești legat?

— Drept mamă.

Acum să fi vîdut plâns și vaiet: Vai de mine și de mine, pice carnea de pe óse la cel ce mi-a legat feciorul. Și audîndu-o Nicolae plân-

gînd — prinse și el a plînge, și au plâns amêndoi cu glas mare, ca după mort, pân' au venit vecinii să vadă, de ce plîng? Și din minuta aceea Nicolae-i legat. Cum bea o leacă, prinde a se bate cu pumnii preste cap și a se vâieta:

Cum n'oiu fi eu supérat,
Că pe mine m'o legat
Să rămân neînsurat.

Și-l lovesce o jale și o supărare și prinde a plînge morțesce și a se vâieta, că pe el l'a legat și el e legat. Și-i drept, că-i legat. El legat de treptele propănației, unde dórme dus după ce se 'mbată, și legat de garduri, pe unde dórme cu césurile întregi, și-i legat de mijlocul drumului, unde l'ar toropi caréle și căruțele, de nu l'ar trage de-o parte cei creștini, când cade beat. — Și fost'a pe la pascălitori să-l deslege, dér înzadar i-a fost și truda și chel-tuală.

De un timp încóce prinde a fi mai primejdios, că îndată ce apucă

'n cap, strigă după ómeni, nu-i pasă, fiă cine a fi, chiar și după popa strigă mai eri alaltă-eri.

Cel-ce în adevér l'a legat, a fost vinarsul, cu care s'a împrietinit de mic. El îi va și pune capul.

I. P. Reteganul.

Satirisarea și ironia în poesia noastră poporană

de C. Proca.

(Fine).

În tótă acésta epocă fericită a tinereței, mare tărăboi fac și jocurile. A juca frumos stă bine femeilor, care își deretecă casa frumos, și le stă bine înainte de tóte fetelor. Nu mai încape indoelă, că mișcarea ce o fac, este spre sănătate, și dispoziția veselă, ce și-o câștigă acolo, érași le este spre folos. Chiar bold ar trebui să-i îndemne pe tineri la joc, căci vorba ceea: „Ferescă-mé

odată în Ți, d'ar suntem mângâiați și *gândim cum ne place*.

Și acum un ministru, care ați e și mâne nu, un guvern, care ați vine și mâne plăcă, să fie Țre în stare a frânge rezistența v'nd-jós a clerului și a n'émului român? Ori d'óră un bacșiș anual de 30—50 fl. ne va face să uităm întreaga subsistență, ce avem dela fiil noștri? Vom fi uoi în stare să vindem străinului modul nostru de gândire pentru un fl'ec, și să călcăm în picior' aspirățiile fiilor noștri sufletesci, pe cari aspirățiun' le-am nutrit de veacuri?

Sute de ani de-ar'ndul, când ne-au momit, când ne-au lovit, d'ér tot-d'eu'na ne-au asuprit. Și noi tot-d'eu'na am răbdat, căci răbdarea e virtutea, la care d-l Christos ne-a învățat. „Trădător“ l'au numit pe Inocențiu Micu și au vrut să-l arunce pe ferestră din dietă, d'ér n'a cedat, și el în ochii noștri are drept să trecă de martir. „Trădător“ e numit arhipăstorul nostru actual, d'ér noi cu glas detunător vom striga: Nu primim anarhia în sinul nostru! D'écă statul vré să ne dea bani cu încunjurul autorității noastre bisericești, în condițiun' atât de rușinoșe, nu-l primim și pace bună, vom rămâne tot cei vechi, d'ér vom rămâne stăpâni pe modul nostru de gândire.

Căci acesta e, de care se împedecă adversarii noștri. Modul nostru de gândire e sfânt, căci el e scos din inima sbuciumatului și schingiuitului popor, pe care îl păstorim, ale cărui dureri și n'isuițe noi le cunoscem, ale cărui suspine noi le înțelegem și a cărui sorte în mâna noastră e pusă. Ósele strămoșilor noștri, plaiurile și văile patriei noastre, câmpii și codri în cari am copilărit, ne fac atenți să nu ne abatem dela calea cea bună și să fim cum ne numește poporul: părinți, d'ér nu „jupân“ plătiți de inimic.

Nu că ne v'ed p'arlit și arși de sóre, nu că ne v'ed cu desagi pe spate vréu să ne dea ajutor, ci pentru-că vor să săd'escă în inima noastră străine aspirații, străine apucațiuni.

Ori d'óră ce scop are un bacșiș de 30—40 fl. la an, d'écă nu să ne lege limba? Óre va fi om între noi, care să uite, că cei ce susțin pe preoți sunt credincioșii lui și să și v'endă libertatea pentru căți-va arginți de-ai lui Iuda? Veacuri de-ar'ndul am trăit cu ce am primit dela fiil noștri, acum pentru o rimă ne vom vinde?

Sus să avem inimile! Aceste valuri vor trece peste capul nostru, căci multe au mai trecut, noi vom rămâne *cler român unit, s'érac cum dă Dumneșeu*, d'ér nu și s'érac și încătușat, cum am ajunge primind ajutorul. Să ne deschidem ochii și să vedem grozava primejdiă, să vedem s'ecurea la trunchiul independenței noastre bisericești, și sunt sigur, că toți ca unul pe un gând vom fi: *A protesta în sinódele protopopesci fără întreruperi și, mai vértos acum, a cere conchiámarea n'ui sinod provincial mixt, unde părinții și fiil se-și spună cuv'ntul în ac'éstă*

cestiune capitală și în cestiunea și mai capitală a autonomiei. Atât cerem.

Un preot.

Dela Asociațiune.

Sibiu, 9 (21) Iulie 1899.

Joi, în 8 (20) Iulie c., a fost éráși ședința la comitetul central al Asociațiunii, în Sibiu. S'au luat în desbatere și afaceri de interes general, printre cari și următoarele:

(*Afacerea v'ámii puse de România pe produsele noastre literare*). Incă de mult, d'ér chiar înainte de r'ebolul vamal de prin 1885, guvernul român a aflat de bine să aducă o lege specială, prin care a supus toate producțiile literare (cărțile) din Transilvania și Ungaria, la o vamă atât de mare la graniță, că a făcut imposibilă trecerea cărților noastre dincolo. Și anume, numai producția de cărți *românesci* e supusă acestei v'ámi nimicitoare. M'ăsura p'óte fi înțel'ésă, considerând timpul când s'a adus. Guvernul român, în hiperzelul său de-a da impuls dezvoltării literare *dinăuntru țării*, anume atât a cărților de cuprins pur literar, cât și mai ales *didactic* (de cari apăreau și apar la noi în m'ésură respectabilă și treceau și în România), precum și condus d'óră de ideia, că nu trebuie să ne lase să influințăm noi prin producțiile noastre literare și prin limba noastră dezvoltarea limbii la însa-și vatra fr'escă a dezvoltării, în România, — a luat aceste m'ésuri de oprire a cărților dela noi. Ađi îns'é, când producția însa și de cărți, atât literare cât și didactice, a ajuns deja în România la o dezvoltare atât de mare, că nu mai p'óte fi st'angenită, ori întunecată prin aparițiile dela noi, și când și în ale dezvoltării fr'esci a limbii, nu că cei din România stau sub impresia limbei noastre, ci noi sub a lor, — ast'áđi ac'éstă m'ésură e absolut fără înțeles, ba noi i-am puté țice chiar jignitoare pentru noi și pentru modestele noastre interese literare, jignire, pe care am fi, credem, în drept a cere fraților noștri de dincolo, să nu o mai susțină față de noi!

Comitetul central al Asociațiunii a luat în ședința sa de Joi și cestiunea asta în desbatere, și a discutat mult, ce ar fi eventual de făcut, pentru a face posibilă o înlăturare cât mai grabnică a acestei stăvilă ridicate de frații noștri la Carpați contra modestei noastre producții literare, stăvilă, ce altfel nu e ridicată pentru producțiile literare germane, franceze, unguresci, séu de ori-ce altă limbă, ce ar n'isui de aici spre România.

Dorim, ca cei chemați să înțel'égă, că nu mai există rațiuni de susținere și în viitor, a acestei m'ésuri.

(*C'ăutarea de legături cu alte societăți culturale*). În adunarea gen. din 1898, Comitetul central a fost îndrumat, ca să caute

a crea un drum de apropiere tot mai mare între toate societățile și reuniunile culturale române din patriă, ca și prin asta să se înalțe nimbul lor și să se de'e eventual av'ent și mai bun dela una la alta. Pentru executarea acestei m'ésuri, comitetul a emis, în ședința sa de Joi, o delegație de doi, în persoanele membrilor săi Z. Boiu și Dr. C. Diaconovich, cari se represinte „Asociațiunea“ la adunarea generală a „Societății de teatru“ din Seliște, invitând totodată ac'éstă Societate, ca și ea să se represinte la adunarea „Asociațiunii“ la Deva.

(*Președintele bolnav*). Venerabilul președinte al „Asociațiunii“, d-l I. M. Moldovan, a avisat comitetul, că din cauză de morb nu p'óte veni să presideze ședințele pregătitoare a adunării generale, și că nici chiar la adunarea generală nu va puté participa. În consecință adunarea generală va fi condusă de vice-președintele Dr. Ilarion Pușcariu.

Inv'etăceii români dela industriă și comerț.

De lângă Mureș, Iulie 1899.

Venindu-mi la mână rapórtel' comisarului ministerial, adresate către ministrul unguresc de culte despre starea școlilor inv'etăceilor de industriă și comerț în anii 1895/6 și 1896/7, împ'artășesc aci următoarele estrase scurte cu privire la datele, ce ne privesc mai de-aprópe pe noi Români:

În Transilvania, Bănat și Țera ungurescă am avut în anul școlar 1895—6 următorii inv'etăceii români înscriși în școlile de industriă:

În comitatul Alba-inferióră 124; Arad 244, Bistrița-Năs'ud 60, Bichiș 48, Bihor 63, Brașov 245, Cianad 52, Ciongrad 4, Făgăraș 46, Treiscaune 2, Hunedóra 174, T'ernava-mică 13, Cojocna 110, Caraș-Severin 312, Mureș-Turda 108, T'ernava-mare 43, Sătmar 22, Sibiu 335, S'elagiú 43, Solnoc-Dob'eca 86, Timiș 277, Turda-Arieș 38, Torontal 62, Odorheiu 2, Budapesta 5. Cu totul 2518.

În anul școlar următor 1896/7 s'a urcat numărul inv'etăceilor români la 2870, prin urmare cu 352 mai mulți, ca în anul precedent. Datele statistice despre anul acum expirat încă nu s'au publicat. Sperăm îns'é, că acelea tot așa de favoritoare vor fi la număr, ca și cele de pe an. 1896/7, când cu 352 crescuse numărul inv'etăceilor români înscriși în școlile industriale.

Limba de învățământ a școlilor industriale a fost numai în parte română la școlile din: Biserica-Albă, Orșova, Bocșa germ., Lugoș, Or'estiă, Beiuș. Curat română numai la Seliște.

Școlile comerciale au fost cercetate în anul școlar 1896/7 de următorii inv'etăceii români: în Arad 16, Brașov 4, Deva 6,

Biserica-Albă 8, Alba-Iulia 2, Caransebeș 11, Clușiú 4, Macău 2, Oșorheiu 3, Sibiu 7, Oravița 8, Panciova 5, Odorheiu 1, Timișóra 9, Turda 1, Aradul-nou 2, Z'elau 1. Cu totul numai 90. În anul premergător 1895/6 au fost cu totul 108 inv'etăceii români la școlile comerciale, așa-dér în loc de progres avem un regres de 18 tineri, cari nu mai cercet'eză școlile. Limba de propunere în școlile comerciale nu este în *nicl una cea română, ba nicl ca limbă ausiliară nu se întrebuinț'eză nic'áři limba română*.

Datele acestea sunt f'orte instructive. Din ele putem cunoșce starea faptică, putem sci, cât de réu stăm cu comerțul. P'óte că pe o parte dintre inv'etăceii comerciali români organele administrative să-i fi socotit, ca de altă naționalitate, ba să țicem, că jum'etate din ei n'au fost înscriși ca Români, d'ér și atunci, după ce sunt în t'ótă ț'era 6-076 inv'etăceii comerciali, numărul inv'etăceilor români este de tot disp'arent. Numărul acesta neînsemnat numai așa-l vom puté m'ári, d'écă cu toții, chiar acuma pe timpul vacanțelor, vom căuta a îndupleca pe părinții români să-și aplice fiil ca inv'etăceii la comerț. Puțin ne folosesc reuniunile de consum, d'écă în pr'ăvăliile lor avem inv'etăceii și calfe de altă naționalitate, așa că nu putem validă în m'ésura necesară nicl limba noastră.

Avem fundațiuni în favorul meseriașilor, urmarea binecuv'entată se și vede în numărul cel mare de 2870 de inv'etăceii români meseriași. Meritul la suma ac'esta considerabilă îl are în prima linie „Asociațiunea pentru sprijinirea inv'et. și sodalromâni meseriași din Brașov“, după ea vine „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“, mai departe fundațiunile „Andronic“ din Sibiu, „Constantin Papfalvi“ și „Dr. Ioan Vancea de Butesa“ din Blășiú, și în urmă fundațiunea „Ioan Vișa“ din Sibiu. Ac'esta din urmă activându-se în anul 1901 va provedé și pe inv'etăceii comerciali de ambele secse cu ajutóre, ca și pe cei dela industriă.

Să sperăm, că în căți-va ani, convințendu-se și Români, despre folosul comerțului, vor contribui la înmulțirea numărului inv'etăceilor de comerț, ca acela să fiă în proporțiune dréptă cu numărul inv'etăceilor meseriași.

Mureșanul.

SCIRILE ȚILEI.

— 10 (22) Iulie

„Patria“ din nou confiscată. Organul național român „Patria“ din Cernaúți a fost din nou confiscat, acum a 18-a órá Ultima confiscare s'a făcut pentru un articol prim publicat în numărul de Miercuri, 7 (19) Iunie, în care se ar'ata, că Rutenii tineri urmăresc slavizarea Bucovinei și cerea să fiă destituit din post un tiner rutén numit de cur'end inspector la consiliul școlar al ț'erii.

Domnul de feciorii, căroră nu le plac fetele, și de fetele, căroră nu le plac feciorii“. Și éráși „De omul căruia nu-i place muzica și jocul, să te feresc“. D'ér har Domnului, noi Români nu putem țice, că am ajuns așa departe, înc'at să fie lipsă de îndemn pentru a împintena pe ț'eranii noștri la joc. Nu. Ei alérgă și fără de asta, în dragă v'oe, la jocul dorit.

Domnișórele din clasa cultă o s'eptémână înainte de bal nu lucră nimic, dec'at pentru bal; nu se cugetă la nimic, dec'at la bal; nu vorbesc de nimic, dec'at de bal; fiil de ț'eran t'ótă s'eptémână lucră din greu; și totuși Dumineca nicl tu obosélă, nicl tu muncă, nicl tu ceva dureri, — t'óte pier, ca prin farmece:

Când e Ți de s'erb'atóre
Nici capul nu mé mai dóre!

T'ótă Țiulica la joc și la s'ariturí, băiete, până ce-și rupe opincile, ne-păsându-i de nimic:

Uiu—iu, până ce-s viu,
D'éc'oiú muri, mort să fiu!

Uiu-iu, că și-'n morm'ent
Eu tot trebuie să cânt!
Ți, țigane, până mâne,
Că m'andrușii-'i pare bine;
Ți, țigane, Ți dr'ăguț,
P'ân' ce-oiú răm'âné descult!

Și éc'ă așa, j'ócă din copilăria până ce le țic b'etr'ánețele. *amin*.

Ba chiar nicl atunci nu se odihnesc, căci aúđim adesea țic'endu-se:

Vai s'éraca baba mea
Când aude cetera:
Pune flóre la ureche
Și j'ócă ca șapte fete!

De-ocamdată despre satirele referitoare la viața internă a ț'eranului numai at'ata putem aminti, cu t'óte că ar fi cestiuni nenum'erate de atins: dela necredință până la povestirea omului, care a ris de m'órte, și care povestire se începe așa:

M'a cătat m'órtea p'acasă
Eu la cr'ășmă după masă...

Cu t'óte acestea ași fi vrednic de acusă, d'écă ași sc'apa din vedere

o interesantă creatură a lui Dumneșeu, d'écă ași sc'apa din vedere: pe *student*.

Putem fi curioși, că óre despre ei ce părere are poporul nostru? Și acum să nu socotiți, că v'oeiesc să împ'ăn'ez lucrul și să trag foc la óla studenților. O să spun curatul ade-vér și o să V'é convingeți, că e așa, și mai ales în partea ultimă.

Pe cât am putut cerceta, lucrul ni-se presentă astfel: B'etr'ánii, îndată ce le dă mâna, nicl mai mult, nicl mai puțin îi iau peste picior. Și asta-i una la mână, care studenților nu le vine la socotélă. Nu le place, d'ér n'au ce face.

Puțin drept vor avé și b'etr'ánii, căci domni studenți, de f'aloși sunt f'aloși, de m'andri se țin m'andri, de galanți dau și pe galanții. A mers vestea și povestea, că „Cine dracu a mai v'edut student fără b'ată și Némț fără cățel?“ — d'ér at'ata nu-i destul, ci mai sunt și sf'at'óși și guralivi, de ar socoti cineva, că t'ótă înțel'epciunea lui Solomon este în

capul lor; — d'ér aievea puțin pri-cep încă din viétă.

Așa, se povestesc, că fiul unui ț'eran ajuns la Paris și, după ce a stat vre-o căți-va ani și a învățat multe și m'érunte, *astronomiă* și de tot felul, s'a întors acasă. Și într'o trumósă séră țice el către tată-s'eu: „Tată, luna de aici s'ém'énă cu cea din Paris“. Tatăl s'eu nu întârziă de a-i r'espunde:

„Te-ai dus, dragul tatii, vițel la Paris, d'ér har Domnului, că te-ai întors bou!“

Și éc'ă așa p'ățesc ei cu b'arbații.

D'ér óre cu fetele? Din capul locului ele îi v'ed mai alt-cum. Și d'écă alt-cum îi v'ed, alt-cum îi judecă, — și d'écă alt-cum îi judecă, asta e norocul studenților.

Avem o piesă însemnată, din care putem vedé p'ărerile fetelor. E vorba, ca ea să-și alérgă un dr'ăguț. Părinții îi propun pe cutare. Mai întâiu pe un dascál. Ea habar n'are de el, căci:

Festivitățile dela Seliște. Numai o săptămână ne mai desparte de adunarea generală a „Societății pentru fond de teatru român“, ce se va ține în Seliște Duminecă și Luni (în 18/30 și 19/31 Iulie c.). Programul festivităților, ce frații Selișteni le vor aranja cu această ocaziune, e foarte bogată și bine întocmită. Sâmbătă seara, după ce oșpeții vor fi primiți la gară, va urma o întrunire de cunoștință. Duminecă, după serviciul divin, va urma ședința primă, ăr după aceea banchet, la 5 ore vizitarea expoziției aranjate din lucrări de mână ale femeilor seliștene, ăr seara concert dat de Reuniunea română de cântări și după ea teatru. — Luni înainte de prânz va fi ședința a doua, după amiazi petrecere populară, care fără îndoială va fi cât se poate de frumoasă și interesant de a o vedea. Se va juca și „Călușerul“, „Bătuta“, „Brăul“ etc. Marți, deca publicul va dori, se vor face excursiuni la „Fântâna Folti“ și „Crinti“. Cei ce vor lua parte la aceste serbări, de bună seamă se vor întorce încântați. Ar fi de dorit numai să ia parte cât mai mulți, ca astfel adunarea societății, care ocupă locul al doilea între societățile noastre culturale, să se prezente cât mai bine și mai demn.

Să dăm poporului carte! D-l paroch Andrei Voda din Ormenișul de Câmpia ne comunică, că din noua bibliotecă ambulantă din comuna sa, care a fost înăunțurată și predată în folosința poporului în ziua de Rosalii a. c., au fost împrumutate în timp de o lună (18 Iunie — 18 Iulie st. n.) 57 de cărți. „Nu numai copiii și tinerimea peste tot, ci și oamenii mari — dice d-l Voda — împrumută și cetese cu sete cărțile, măcar că e timpul lucrului la câmp“. — Scim, că biblioteca, de care vorbește d-l Voda, a procurat-o d-sa dela Brașov pe speșele proprii și a oferit-o ca dar despărțământului reuniunii învățătorilor de-acolo, cu rezerva însă, ca să rămână în folosința poporului din Ormeniș până când reuniunea va putea s-o schimbe cu altă bibliotecă ambulantă. Constatările, ce d-sa le face, sunt cu atât mai îmbucurătoare, fiindcă Ormenișul e una din comunele cele mai modeste, având numai vre-o 800 de locuitori, oameni mult muncitori și necăjiți. Mulți dintre cărturarii ucștri ar fi stat să jure, că într-o asemenea comună nici 3—4 cetitori nu se vor găsi, ba ar fi fost pôte în stare să ia în ris chiar și ideea de-a umbla să înființezi bibliotecă pentru asemenea comune. Credem însă, că în fața unor dovezi ca cea de sus, și a altora încă, pe care le vom cita mai târziu, asemenea prejudeții vor trebui să înceteze și în locul lor să răsără în inimile tuturor zelul de-a da cât mai curând poporului de pretutindenea carte, ăr înființarea de bibliotecă s'o considere toți fruntașii luminați ai poporului nostru ca cea mai urgentă problemă, pe care sunt chemați a-o rezolva.

Congres bisericesc sârbesc. Din Neoplanta se anunță, că guvernul unguresc va da voia să se convoce *Congresul național bisericesc sârbesc*. Comisar din partea guvernului nu va mai fi bar. Fedor Nicolici.

Pertractare finală amânată. Eri înainte de prânz ar fi trebuit să aibă loc pertractarea în procesul sublocotenentului de poliție, Waldemar Wiener, acusat cu abus de putere de oficiu și restrângere a libertății personale, pentru-că recvrirase poliția, când cu demonstrațiunile cismarilor „patrioți“ din 15 Martie. Acusatul a fost suspendat din oficiu, îndată ce s'a pornit cercetare disciplinară în contră-i, ăr amânarea pertractării sprijinită și de d-l avocat Damian, apărătorul acusatului, s'a făcut din cauza absenței unor martori.

Reuniunea învățătorilor români din diecesa Caransebeș, își va ține adunarea generală în Orșova, Duminecă în 8 (20) și Luni în 9 (21) August n. c. În convocarea, subscrisă de d-nii Tr. Lința vicepreședinte și I. Marcu notar, sunt invitați la această adunare toți membrii, reuniunile învățătoresci române și toți iubitorii de înaintarea școlilor și învățământului popular român. În amândouă zilele se vor ține ședințe înainte și după amiază. — De-odată cu convocarea, am mai primit din partea prezidiului Reuniunii și un avis, prin care despărțimintele amintitei reuniuni sunt provocate a înainta prezidiului toate operatele menite pentru adunarea generală din acest an, cel mult până în 8 August st. n.

Sântire de biserică. Curatorimea bisericeii gr. cat. din Husufaleu, împreună cu poporul român al parochiei, invită la serbările sântirei bisericeii, ce se va ține în 6 August n. c. Preoții din acele părți sunt rugați a vesti credincioșilor acest act solemn. Cu ocaziunea această se va da și o masă comună, după aceea petrecere populară, ăr seara altă petrecere aranjată de tinerimea academică din Chior.

Potop de apă. O mare nenorocire s'a întâmplat Miercuri pe teritoriul cătunei Corni, din județul Covurlui (România) la moșia d-lui Anastase Alexiu. Pe la ora 4 după amiază tot cerul se întunecă și de-odată cade un nor de apă peste întreaga oătună, care fu inundată în câteva momente. Imediat s'a format un puhoiu puternic de apă, care începuse să curgă în vale. La gura văii se afla un sălaș de țigani muncitori. Apa venind cu o putere nespuse, a apucat pe neașteptate pe toți muncitorii țigani și i-a înecat. De asemenea puhoiul în furia sa a luat toate căruțele de pe macea văii, singura avere a nefericiților muncitori. Nouă-spre-zece bărbați, femei și copii, au fost luați de curentul acestui puhoiu și aruncați în pârul Suhului. Printre înecați se află și un focar ungur de pe moșia. Țigani erau în număr de 24, au scăpat deci cu viață numai 6 din ei. În Galați nu se

scia nimic despre această nenorocire. Abia alaltăieri dimineața s'a aflat această catastrofă, când s'au găsit cadavrele nenorocitelor victime aruncate de valuri pe malurile pârului. Tot satul era alarmat de această grozavă nenorocire. La vederea celor 19 cadavre înșirate pe malul pârului, lumea era cuprinsă de un fior de groză. Cadavrele au fost îngropate în cimitirul satului.

Un binefăcător al bisericeii. Suntem rugați a da loc următoarei mulțămite: În parochia noastră din Brașovul-vechiu a escelat și escelază în privința simțământului de jertfă d-l Luca Șincan, proprietar și sculptor. D-sa în decursul câtor-va ani anteriori pe speșele proprii: 1) a curățit, văpsit și aurit din nou întreaga tēplă a altarului; 2) a colorat și aurit amvonul, iconostasul, mai multe icōne, crucea, serafimii și strana metropolitului; 3) a făcut cele două sfeșnice mari împărătești cu multă artă și de totă frumseța, precum și cele două sfeșnice mici administrante, nu mai puțin frumoșe; 4) a făcut două strane ale cântăreților; 5) un soaun pentru 70 lumini, care se aprind în Vinerea patimilor și la epita; 6) un sfeșnic pentru mai multe lumini lângă iconostas; 7) un cadru de totă frumseța, în care este încadrată icōna Maicei Domnului ș. a. Prețul acestor obiecte și rechizite bisericești făcute de d-l Șincan, se pôte computa la 250 fl., afară de ostenselele d-sale. — În privința acestor binefaceri am auzit la o ocaziune pe d-l Șincan, exclamând: „Primescă Domnul aceste mici jertfe dela mine, robul său, în schimb pentru viața, cu care m'a dăruit, căci toate ale tale sunt Dōmne.“ Noi îi dicem: Primesce, d-le Șincan, în numele S-tei bisericeii sincerele noastre mulțămiri pentru binefacerile săvērșite spre decorația bisericeii noastre. Providința divină lungescă-ți firul vieții la mulți ani, spre fala bisericeii noastre! — Comitetul bisericeii gr. or. cu hramul S-tei Adormiri din Brașovul-vechiu, prin: Iosif Maximilian, paroch și președinte.

Starea sēmēnăturilor. Din cercul Ormenișului de Câmpia ni-se scrie, că în acele părți bucatele peste tot sunt bune. Fân însă și în acele părți va fi foarte puțin; mai ales la fēnațe erva e de tot puțină și oamenii nici nu s'au apucat încă de cosit. — Din jurul Făgărașului de asemenea primim șicrea, că atât sēcările și grănele, cât și cucuruzul, verșele și cănepile sunt foarte frumoșe și promiștore. Fēnul e bun, de numai pe jumătate atât, ca anul trecut. Grindina însă în unele comune a făcut mari pagube.

Medic român în Hațeg. Aflăm, că dr. Leo Parasca, la rugarea inteligenței române din Hațeg și jur, se va așeza în acest oraș, ca medic practic. D-l dr. Parasca și-a terminat studiile sale în Clușiu cu mult succes și după ce și-a luat doctoratul, a călătorit în străinătate, ocupându-se cu diferite ramuri ale medicinei.

Cununii. Dumineca trecută, 4 Iulie v., s'a cununat d-l George Totoiu, comerciant în Hârșova (România), cu d-ra Olimpia V. Clococianu, din Comăna inferioară.

— D-l Valeriu Ionică, cancelist preteritorial în Bran, și d-ra Mariora Badiu din Zērnesci, se vor cununa Duminecă în 18 (30) Iulie c. în biserica română gr. or. din Zērnesci.

— Nicolae Vușmuc și Paraschiva V. Chiroiu, ambii din Brașov, se vor cununa mâne, în 11 (23) Iulie în biserica S lui Nicolae din Prund.

Dorim fericire tinerelor părechii!

Almanachul învățătorului român, redactat de d-l Iosif Velcean, va apăre și în anul viitor. Pentru acest scop, d-l Velcean a adresat un apel către învățători și către toți amicii cauzei școlare, rugându-i a-i da sprijin prin diferite lucrări, mai ales din sfera școlii; poezii, compoziții musicale pentru cântări școlare pe una sau mai multe voci etc. Aceste lucrări se vor publica în almanach și sunt a se trimite d-lui Velceanu până în 1 August n. c. în Reșița montană (Resiczabánya).

Mirēsă de o sută și doi ani. În Galena, un orașel industrial din statul Kașas (America) a produs zilele trecute deosebită senzația o căsătorii unice în felul său. Mirēsă Mrs. James Morgan, după ce a petrecut la grōpă patru bărbați, fără să fi avut vre-un copil, dēr moștenind o frumoșică avere dela fiă-care, a pășit acum a cincioară la taina sfinței căsătorii, și deși are doi ani peste sută, e pe deplin sănătoasă și trupeșe și sufletesce, și pôte, că va îngropa și pe noul său bărbătel, care e cu trei-deci de ani mai tiner, decât ea.

Biblioteca teatrală „Aurora“. Tipografia „Aurora“ a d-lui A. Todoran din Gherla, a început și ea să editeze o bibliotecă teatrală sub titlul de mai sus. Apare în fascicule de format mic. Primul număr conține 40 pag. și este comedia într'un act a lui Kotzebue „Calea dreptă e cea mai bună“, localizată de Corneliu Darabant. Prețul 10 cr. (+ 2 cr. porto).

Concert al muziceii orășenesci. Măne, Duminecă, în 23 l. c. muzica orășenescă va cânta în grădina dela „Pomul verde“ (în cas de timp nefavorabil în pavilionul din grădină). Începutul la 7^{1/2} seara. Prin angajarea de noi membri, muzica această este ărăși completă și d-nii Kamberger, flautist, și Haberditzel cornist, vor preda câte un solo. Programul ales constă din nouă puncte între care și „Fantasia română“ de Caudella.

Medicamentul cel mai cu efect contra șoldinei și reumatismului, este renumita aliie Zoltan (Iohnsen), ca cel mai bun mijloc, cu care se pôte vindeca durerile cauzate de reumatism. Prețul unui borcan 1 florin. Se capătă numai la farmacistul Béla Zoltan, liferantul curții în Budapesta.

Dascălul sêracul
Când aude clopotul:
Lasă cōsa 'n buruiene
Și se dă după pomene.

Îi propune un cismar. Acesta ărăși nu-i place, că el:

Tot împunge și străpunge
Cucuruz nu-i mai ajunge.

Îi propune un măcelar, om ales din oameni mari: — Ea refușă frumușel, pe cuvântul, că în ți de post are carne berechet, dēr

Când e la ți de dulce
N'are carne să imbuce.

Îi propun un ficior de țeran. — Nu-i trebuie nici de acesta. Ii propune un căpitan, — ea nu se învoeșce, căci

El ia pușca și se duce
Când e dragostea mai dulce!

În fine își perd totă speranța, de a-i mai afla vre-un tiner pe plac, și ca la un ultim mijloc de a nimeri, îi dic următoarele:

Auți, fată, ori n'auți

Cum te strig'un studentel
Tinerel și frumușel?
Merge-i dragă, după el?

Și atunci ea răspunde neted, fără să ascundă ceva:

Las' să strige, suflet dulce,
Că eu după el m'oiu duce,
C'a lui dragoste e dulce.
Când mă duc la preumblare
Țipă cartea în cărare.
De te-ar săruta o sută,
Ca studentul nu sărută,
Că te sărută cu dor:
Nu-i stau vitele 'n ocol;
Te sărută cu tioneală
Că nu-i stau vite 'n tănjală.

Înainte de a termina, vom mai aminti și porecele, ce le dă Românul diferitelor popore, cu cari vin în atingere.

E un fapt cunoscut, că egoismul face pe fiă-care națiune să se credă pe ea mai deștēptă, mai bine făcută și mai de neam, decât alte națiuni. Limba, pe care o vorbește, îi pare mai dulce, portul ce-l are, mai frumos, obiceiurile și religia mai curate.

Nu este națiune, să nu aibă porecle pentru oamenii de altă națiune, și în acest mod și Românul își are porecele sale prin cari rîde de străini; precum și neamurile străine vor fi având la rēndul lor porecle, cu cari desemneză pe Român.

Evreul e poreclit de Român: *tărtan, jupân, iudă și liftă*; nevasta lui: *jupânēsă și balabustă*. Așa d. e. se dice într'o satiră poporană:

Iese dracul din tăciuni
Cu *tărtanul* de perciuni;
Iese dracul dintre ierbă
Pe-un *tărtan* ducēnd de barbă.

Și în alta:

Un Român
Și un jupân,
Ei între ei se vorbiau
Și se sfātuiau

Dicēnd Românul:

— Jupâne!

Fii bun și-mi spune,

Ce vrei și ce ești?

Cu ce negustoresci?

La ce Juda răspunde:

— Noi suntem trei tovarășii

Grei, ca fulgii pe apă,
Și avem trei

Prăvălii:

Una gōlă,

Alta sēcă

Și-a treia plină cu 'ntunerec.

Și încă mai avem

Cinco-deci de bolobōce

Fără fund și fără dōge.

Acum două-deci de ani

Prin codri am trecut

Și am avut

O căruță

Mititichi,

Un căluț

Mititichi

Și-o *balabustă* frumușichi!

Grecii sunt poreclii: *cațaoani* pentru rēutatea lor, *capre* și *țapi* pentru fisicul lor; *șalvarașii* cu privire la îmbrăcăminte; *măslinari* și *parpaleci*, seu *plăcintari* după ocupațiunile lor predilecte. *Ungurii* sunt *șongheri* și *bōngheri*; *Nemții*: *șocăți*; *Sașii*: *honți* și *flōnderi*. Vorba ceea:

Chite Honți cu șime mari

Tōte hōțe și tilharți;

Teatru de vară german. Duminecă în 23 Iulie se va reprezenta de trupa teatrală din „Grand Hotel“ piesa populară agreată, de Adolphe L'Arronge, „Mein Leopold“. Luni nu se va juca din cauza pregătirii operei „Mariage aux lanternes“ (Hochzeit bei Laternenschein) de Jaques Offenbach.

Mărtea unui harnic învățător.

Hălchiu, (lângă Brașov) 21 Iul. 1899.

Stimate Domnule Redactor! Pentru Românii de aici ziua de astăzi este o zi de întristare, și multe vor mai urma după ea. Toți suntem cu lacrimi în ochi și nemângâiați, apoi sguduiți până în adâncul sufletului nostru, pentru-că astăzi noaptea nemilosa mărtea iute și fără de veste ni-a răpit pe iubitul și bravul nostru învățător *Stefan Popoviciu*.

El a fost din anul 1870 încoco, de când ni-l'a adus Dumnezeu la noi, povățitorul nostru în toate. Ne-a învățat carte și omeni, apoi ne-a făcut bisericoși și ne-a stărnit pofta de școală, ni-a făcut cor de cântăreți și toate acestea au adus rōdele sale. Tot el a ridicat școlile noastre românești la trēpta, care se cuvine, ne-a ocrotit în comună în contra tuturor atacurilor, și prin tactul său bun și înțelept, a sciut să înduplece pe căpeteniile Sașilor de aici, să fim și noi Românii cât de cât părtași la beneficiile comunale, căci înainte de asta, Dōmne! rău mai eram tratați.

El a fost om plăcut și vădit nu numai nouă Românilor, dēr comunei întregi.

Astfel de om fiind scumpul nostru repausat, nu de gēba plāngem toți Românii mărtea lui prea repede și prea de vreme.

În durerea noastră fără de sēmă, nu ne rămâne altceva, decât să ne rugăm lui Dumnezeu, de-o parte pentru sufletul lui cel nobil, ēr de altă parte, ca să se îndure spre noi și să ne trimită un urmaș vrednic, care să ne pădēscă și ocrotēscă și mai departe în viața noastră publică, care e plină de lupte și amaruri.

În fine voiți pune și eu o cunună pe oosciugul neuitatului răposat, însă nu de flori, cari putrețesc întocmai ca trupul omului, ci într'alt mod. Drept aceea vă trimit, D-le Redactor, cu asta ocaziune 5 fl., ca să-i predați pentru „Masa studenților“ sērăci români din Brașov.

Petruț alui Todor.

Din protopopiatul gr. or. al Albei-Iuliei.

Alba-Iulia, Iul. 1899.

Anul școlar s'a încheiat și fiă-care părinte cu pruncul de școală a așteptat, să se bucure de rodul învățămētului de peste an. Esamenele sunt chīamate a-le face acēstă bucuriă, și de aceea este datina,

ca acestea să se facă cu solemnitate, cu întervenirea fruntașilor poporului și în prezența protopresbiterilor, cari sunt inspecții școlari în școlile confesionale.

Ținutul din partea acēsta a țerei este locuit în mare parte de Români, din cari majoritatea o fac cei de lege gr. or., însă aceștia sunt lăsați de 3 ani fără protopop și dați în administrare, care încă nu a fost statornică, ēr acum un protopopiat de 38 comune bisericesci a ajuns sub administrarea unui preot, care de 7 ani funcționează ca cassar la banca „Iulia“ în toate zilele de săptămână, și așa nici parochia lui, de cum se potă administra un protopopiat.

Pe lângă o așa slabă îngrijire bisericescă, ușor este a se esplică decadența nu numai a afacerilor bisericesci, dēr mai cu sēmă a celor școlare.

Pe lângă aceea, că învățătorii în decursul anului nu sunt controlați în activitatea lor, dēr au fost aplicați învățătorii neapți — unul chiar în etate de peste 70 de ani — totuși părinții ar fi dorit a vedē la esamene pe conducătorul tractual, spre mângăierea sufletescă, că totuși sunt bărbăți chīamați, cari să controleze progresul învățămētului pruncilor, pentru care lucrare învățătorii își primesc salariu de 300 fl.

Nici 4 comune nu au avut noroc de a vedē pe administratorul protopopiatului la esamen, căci numărarea banilor la bancă nu i-a conces a-și face datoria mai sântă.

Publicul român își va putē inchipui consternarea poporului părăsit chiar de ale lui organe, pe cari din sudōrea sa le susține, și mare păcat comit atarī omeni ai interesului materialist, cari cutēză a ocupa posturi bisericesci, fără a se gândi să și satisfacă chīamăreii lor.

Ne uimim vădēnd atāta neîngrijire din partea Ven. Consistoriu din Sibiu.

Adevērul.

Învățătorii bihoreni doresc Reuniune.

Primum dela un învățător din Bihor rugarea de mai jos, asupra căreia atragem atențiunea celor com-petenți:

Belin, 18 Iulie n. 1899.

O modestă rugare. Spre mângăierea inimilor întristate și întărirea speranței, vin a ruga pe Prea Veneratul guvern diecesan gr. cat. al Oradiei-mari, să binevoescă a-ne face cunoscut, cum stă trēba cu privire la înființarea reuniunii învăț. gr. cat. din Bihor, și că statutele, cari au fost înaintate a 5 a oră ministrului, nici acum nu au sosit și nu-s încă aprobate?

ēr pe Magnificul D-n canonic și Inspector diecesan Iuhas il rugăm, să binevoescă a-ne sprijini și a urgenta lucrul referitor la înființarea reuniunii, ca astfel

măcar în anul Domnului 1900 și tot-odată cu începutul seculului al XX-lea să ne vedem și noi învățătorii greco-catolici bihoreni întruniți în adunare învățătorescă, ceea ce cu mult dor așteptăm.

În timpul de ađi, cu puțină deosebire, totă obștea dăscălescă, dela Carpați până la Adria, și dela munții Ardēlului până la Laita, toți se află întruniți în reuniuni învățătoresci. Numai noi ore să fim ca nisce oi risipite, fără păstor?

Pe d-nii colegi ērași ii rog, ca să se intereseze și dēnșii mai tare de acēstă cauză sublimă, și să fim cu toții într'o unire, de-ōrece unirea este puterea, ēr puterea face minuni și lucruri mari. Unirea și puterea sunt frați de cruce. Sciți, fraților, cāteoul românesc ce dīce:

Unde-i unul nu-i putere, la nevoi și la durere,
Unde s doi puterea crește, și dușmanul nu po-
[resce.

Belin, 18 Iulie 1899.

Augustin Papp,
înv. gr. cat.

O defraudare retăcută.

De pe valea Someșului mare ni-se scrie:

În comuna românească *Rodna vechiă* s'a înființat încă de prin 1884 o bancă românească pe acțiuni, numită „Fortuna“. Banca fiind administrată de omeni cinstiți, a înaintat repede, înmulțindu-și capitalul acționar dela 5000 la 20.000 fl. Progresele băncii românești însă îi turbură rău pe „bunii“ conlocuitori maghiari și, sigur pentru-ca s'o zădărnicesc, ori chiar s'o stingă, decă ar putē s'au apucat și au înființat prin 1893 în cōstele ei o bancă unghurească numită „Szövetkezet“ („Bankszövetkezet“). N'au înființat-o însă răzimați pe hārnicia, averea și puterile lor, cum își înființēză Românii băncile, ci, după cum am înțeles parte însemnată din capital s'a adunat din banii comunelor, pa cari i-au primit pentru păduri, munți etc.

Ca contabil al acēstă bancă s'a adus un „patriot“ neaș dela Clușii cu numele „Kis Andor“. Omul acēsta atāt de bine s'a sciut linguși prin purtarea sa la culme unghurească și „patriotică“, încāt deveni fiul cel mai iubit al tuturor Ungurilor din părțile locului, trecēnd în ochii lor ca cel mai mare naționalist maghiar.

Dēr ce să veđi? Pe la finea anului trecut se descopere, că *Kis* a păpat din banii băncii aproape la 5000 fl., parte prin falsificări de cambii, parte prin instrințarea banilor primiți dela creditori. Din momentul acēsta ēși la ivēlă, că patriotul *Kis* este un *Jidan*, al caruia nume adevērat e *Klein*. „Patriotul“ a primit câte-va palme și epitetul de „būdōs zsidó“. Cu asta a scāpat.

Ungurilor dela bancă, se vede, nu li-a dat mână să dea în judecată pe defraudator. Vor fi sciind ei de ce. Nici cas de pu-

blicitate mai mare nu s'a făcut, deși a trecut de-atunci ca o jumătate de an, nu cum-va ómenii să-și pērdă încrederea în banca „patriotică“.

Ētă, așa stām cu faimōsele „szövetkezet“-uri unghuresci! Mē tem tare, că Românii, cari de voiți, ori de nevoiā întră în legătură cu aceste bănci, să nu se pomenescă ca mēne cu gātul rupt, căci dōră la vre-un bine nu se vor putē aștepta dela nisce bănci, cari nu s'au înființat pentru binele lor.

De-ar ēși la ivēlă și măcar jumătate din defraudările de neregularități, câte se vor fi întēmplānd pe la băncile maghiaroidane, de bună sēmă, că Românii altfel s'ar sci ferī de ele, mai ales, că avēnd pretutindēni bănci romānesci, li-ar fi ușor a se feri. Așa însă mulți nenorociți se lasă a fi ademeniți în curse, pōte spre pierirea lor, căci Românul să nu uite, că Dumnezeu nu ajutā și nu pōte să ajute a duce la sfirșit bun un lucru, oare a fost pus la cale cu intențiuni dușmānoșe.

Argus.

Literatură.

„Românul în sat și la óste“

Acesta este titlul unei nouē cărțițele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Este un studiu asupra caracterului Românului, și a apărut în Tipografia „Aurora“ A. Todoran din Gherla. Se pōte procura și dela Tipografia „A. Mureșianu“ din Brașov cu prețul 15 cr. (plus 3 cr. porto).

*

Din Istoria lumii, „tālmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemțescă a D-rului Th. B. Welter și întocmită pentru folosul poporului român din Bucovina“, a apărut în editura „Deșteptării“ din Cernăuți: partea a doua. Ea este scrisă tot atāt de bine și de ușor, ca și partea întâi, care a avut și la noi mare trecere mai ales printre popor. Prețul 50 cr. (plus 5 cr. porto.) — Cu același preț se mai pot căpăta dela Tipografia „A. Mureșianu“ și câte-va exemplare din partea întâi, adăugēnd și pentru acēsta 5 cr. porto.

ULTIME SCIRI.

Belgrad. 21 Iulie. Publicul din Belgrad este fōrte agitat din cauza unor sciri despre tratarea barbară a prizonierilor politici. Șeful poliției a interđis să li-se dea apă timp de două zile. Patru zile și patru nopți ei au trebuit să zacă pe scānduri și pe pietrii umede reci. Nu li-s'a dat nici cu ce să se invălēscă. La tōte cererile lor li-s'a rēspuns cu aceea, că au fost legați în lanțuri la mână și la picioare, fiă-care lanț avēnd o greutate de 24 chilograme.

Chite vōmenī de pădure
Tōte vōmenile bune!

Bulgarii și Serbii sunt porecliți *bostangii* și, în fine, *Țiganii* cu ale lor porecle multe și mērunte, unele mai chipoșe decât altele, ca bună-ōră unele dintre ele: pentru cei mari: cioră, cioroiu, ciorōică, ciorpandel, cărturar, ciurilă, stancă, faraon, bahniță, gārgăun, crāncău, lăieți ș. a., copiii de Țigan: gangur, dānciuc, graur, purdelaș și parpangel.

Vitejii de gāngurei
Cāt is de frumūșei:
Cu papuci galbeni desculți
Tot la dēnșii să te uiți.
Albi ca tăciunele
Negrii ca cărbunele.

Se vorbește apoi fōrte mult despre vitejia țiganilor, care nu se pōte mēsură decât cu a *Jidanilor*. Se vorbește fōrte mult despre tōte apucăturile lor șode. Acest isvor a fost esploatat la noi mai cu succes de d-l *Speranță*. Pe lângă tōte acēsta nu va fi fără de interes a sci,

cum vorbește de-a dreptul poporul. Unul său două exemple ne vor ajunge.

Astfel, dīce poporul, că i a venit poftă Țiganului să se înfrupte și el c'o lēcă de pesce, mai ales unde vedea pe Romāni, că se imbuibă în el.

N'a avut decât să pornescă la pescuit. Și-a luat căruța cea minunată cu ată ferecată și

Mergea
Mări, mergea
Durāind
Si sfārāind

Tot la căruța 'npingēnd.
Și cānd sōrele-a sfințit
La Salta-Balta a sosit.

Dēr nu scia
Ce să pue:
Căruța 'n baltă
Ori balta 'n căruța? —

A pus tot căruța 'n baltă
Că era și cam uscată.

Și pesoi s'au adunat
Și s'au aninat
Pe tōtă spița
Grindelița,

Și făceau tot *oraca*
Fugi, dado, că te-or mânca!
De pe spiță pe spiță
Țup! la dada în căruța.
Dada, haț de cap
Și cu dēnșii 'n sac. —
Și la fug'acasă
Să-i pue pe masă!

ēr despre averea țiganului:

Și mai avea dada avea
O căruța 'nferecată
Cu ată de călți legată.
Cu rōtele de bostan
Spițele de măgheran,
Cu butucii de bulbuci,
Cu obede de mēr verde.
Cu ruda de lapte dulce,
De gāndeai, că s'a tot duce.
Și a ajuns la un deal înalt
Cāt un simburē uscat — în patru
[despicat

Dada îndată a chemat
Pe toți țiganii din sat
Și i-a întrebat de sfat:
Ce să fēcă?
Ce să drēcă?
Ce-or împedeca,

Căruța dadii
Ori mai bine caii?
Și ei cu cale au aflat
Caii de-au împedecat.
Și apoi porniră
De se scoboriră;
Când caii peste căruța,
Când căruța peste cai.
Când dada în căruța,
Când căruța lângă dada,
Când dada sub căruța!

Așa se vorbește în satira poporană, ēr în satira clasei culte se vorbește ceva mai altmintrelea.

În clasa cultă, satiristul adesea umblă cu capul spart, căci nimic nu-i mai crunt, nici mai amar, decât critica ce face cărturar la cărturar, de-ōrece toți voesc să fiă genii, toți să fiă puși în frunte.

Poporul dīce satiristului său, că de voescă să o ducă bine, să se sgulescă ca ariciul și să-și arate numai ghimpii pentru a face atenți pe trecători, că decă nu vor băga de sēmă, pot să se înțepe.

Petreceeri.

Marginea Câmpiei, Iulie 1999.

Petreceera, ce s'a dat în 16 Iulie n. c. în Lechința-săsescă, a reeșit foarte bine. Deși în aceeași zi se nimerise să fiă și petreccerea din V.-Sântiôna, care e cam în apropiere, public însă a fost și aici în număr mare și numai românesc, afară de 2—3 familii fruntașe străine, cari încă ne-au onorat cu prezența, simțindu-se foarte bine în mijlocul nostru.

Arangiată de Români și pentru Români, caracterul petreccerei, se înțelege a fost curat românesc. Cei ce au luat parte la ea și-au petrecut în cea mai frumoasă armonie și însuflețire. Jocurile de salon s'au jucat cel puțin de câte 40 părechii. Tinerii s'au purtat brav.

Dintre cunoscuți, am vădit pe domnele: Chifa (Brașfalău), Caliani (Lumperd), Stupinean (Stupini), Pop (Visuia), Chereșteș (Beudin), Chereșteș (Buza), Dănilă (Budatelec), Negruțiu (Herina), Baci (Feleac), Ladoi (Lechința), Leuca (Sâmbotelec), Majorean (Juș), Valea (Visuia), Săpunescu (Budatelec), Morariu (Chiruleș), Dumbrava (Cristur) etc. Dintre domnișore am cunoscut pe: Leontina Stupinean (Stupini), Silvia Pop (Visuia), N. Pavelea (Năsăud), Murășan (Chetiu), Ladoi (Lechința), Filipan (Năsău), Chereșteș (Beudin), Leuca (Sâmbotelec), Suci (Buza), Săpunescu (Budatelec), Nichi (Șimbor), Caliani (Lumperd), Morariu (Chiruleș) și altele, pe cari nu le-am cunoscut.

Venitul total al petreccerei, cum am auzit, a fost 84 fl. 90 cr., 60 venitul curat 41 fl. 63 cr. destinat în favorul bisericii. Cei ce au ajutat, bun lucru au făcut, căci Români din Lechința stau foarte rău, fiind aproape toți servitori pe la Sași. Ei mai au mare necesitate și de o școală, mai ales fiindcă alții se îmbuldesc să înființeze pentru ei școală de stat. Aci e locul cel mai bun de-a ajuta.

Maria din Câmpia.

Intelligența română din Ragla (comit. Bistrița-Năsăud) invită la petreccerea de vară împreună cu producții declamatorice-teatrale, ce se va aranja Duminecă 30 Iulie n. c. în pavilion. Intrarea: de persoană 1 fl., în familie 70 cr. Suprasolvirile marinimose se vor chita pe cale diaristică.

Venitul curat e destinat unui fond pentru edificarea școlii conf. din loc, precum și pentru parțiala achitare a speselor de edificare a pavilionului.

Pentru comitetul arangiator: Ilie Posmușan preot local; T. Șimon, profesor; I. V. Păcurariu, profesor. I. I. Păcurariu. Inv. local. T. Adace, învățator. I. Botta, supravigil fin. i. p. T. Roman primar. În pauză se va juca „Bătuta”, „Călușerul” și „Romanul”. Participanții sunt avisați la proviziunea proprie. De beuturi bune și cu prețuri moderate se va îngriji comitetul.

In *Basna* (stațiune balneară) se va da o petreccere de vară în 1 August n. c. cu ocaziunea adunării despărțământului XXXII (Dicio-Sân-Martin) al Asociațiunii, în sala de dans a băilor. Venitul curat e destinat în părți egale pentru școala română din Basna și pentru înființarea unei biblioteci populare a despărțământului.

Comitetul arangiator: Vasile Zehan, președinte; Sim. Călușiu avocat v.-președinte. Vas. B. Muntescu paroch, secretar. Laurențiu Păscu adm. protop. cassar. Nic. Porea paroch, controlor. Urmăză alți 13 membrii în comitet, mai toți studenți academici.

Intrarea: de persoană 1 fl., de familie până la 3 membrii 2 fl. Inceputul la 7 ore seara. Suprasolvirile și ofertele marinimose adresate d-lui președinte Vasile Zehan în Dișo-Szt-Márton, se vor cuita pe cale diaristică.

Cu ocaziunea săntirii bisericii din *Hossufalău*, tinerimea academică română din Chior și jur va da în 6 Aug. n. c. o petreccere cu dans. Președinte: Vas. Dragoș; vice-preș. Vas. Butean; vice-preș. Dr. Victor

Colceriu; secretar Victor Nilvan; cassar Ioan Coste; controlor George Micu. Urmăză alți vre-o 23 membrii în comitet.

Intrarea: de persoană 1 fl. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat e destinat pentru biserica gr. cat. de-acolo.

Loc deschis. *)

Apel.

Avem onoare a recomanda atențiunii On. public acest apel, prin care facem cunoscut, că am înființat un magazin de material brut sub firma înregistrată la tribunal:

„Reuniunea industriașilor de pielărie din Brașov.

a căreia înființare o datorim prețutului sprijin și protecțiunii a Esc. Sale d-lui ministrului de comerț, precum și nusuințelor și luptelor constante ale bărbaților din fruntea acestei reuniuni.

Insemnătatea ei n'are lipsă de comentariu mai mare, deoarece abia s'a înființat reuniunea noastră, și deja se observă o schimbare considerabilă și bătătoare la ochi; cei ce ne invidiau, au tras la îndoială vitalitatea și activitatea umană a ei; ne-au calumniat, au amăgit pe industriași, care amăgire însă nu e alt-ceva, decât o dovadă, că depositul reuniunii noastre se prezintă în calea lor ca un dușman temut.

Reuniunea noastră și în privința socială lucrează pentru ajungerea scopului său astfel, ca fiă-care industriaș onorabil de pielărie din loc, ori din provincie, fără deosebire de naționalitate, să se potă împărtași din toate avantajele ei. Pentru primirea în sinul reuniunii, pe lângă condițiile cele mai umane, facem prin această călduros apel. Pe calea această să ne creăm deposit propriu de material brut pentru apărarea intereselor noastre și pentru un viitor mai sigur al stărei noastre materiale.

Cu totă stima

Direcțiunea.

Despre beția.

(Urmare).

Stricăciunile rachiului.

Vorbind despre rachiul cu considerare la Români, susțin, că el aduce cele mai multe și mai mari rele; aduce: bôle, hăbuciuă, traiu rău, fapte criminale, săraciă, slăbire fizică și în urmă nimicire totală

Beția în sine este cea mai rea bôle, care omorâ pe încetul, dăr sigur tot-déuna. Beuturul de rachiul se cunoște cât de colo. El e palid la față, moros, tot-déuna rău dispus, gâlcevitor, nesigur în toate ale lui, n'are poftă de mâncare, începe să tremure, i-se înroșese nasul și i-se turbură ochii, se hăbucuesce, în cele din urmă încep a i-se umfla mâinile, picioarele și curând se și prăpădesce.

Trailul rău în casă, gâlcevile, bătăile, despărteniile, cele mai multe provin din aceea, că unul său altul dintre soți este bețiv. Crimele, — intru cât acestea se întemplă și între Români, — cele mai multe din beția își trag izvorul.

Dăr beția nu numai, că degredă pe om și-l pune chiar mai pe jos de dobitoce, ci-l face și de ris. De câte-ori nu vi-s'a întemplat să vedeți cete de copii, rișând, chiuind, fugind și éráși adunându-se împrejurul vr'unui om beat, cădută pe strade? — Ce rușine! Ce desonore, atât pentru demnitatea lui de om, cât și pentru membrii familiei, din care nenorocitul face parte!

Unde se încuibeză beția, de-a-colo fuge pacea, bună înțelegerea, dragostea, mulțămirea, fericirea și norocul.

Beția și săraciă sunt frați de cruce. Ele se urmăză una pe alta pas de pas, ca rôtele dela car.

În viața publică românească se aude adesea espresiunea, că săraciă este priponul, care ne ține legați și de mâni și de picioare, — și toate

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacțiunea nu ia răspunderea.

opintirile de a ne emancipa într'o direcțiune 'său alta, se frâng și rămân nefructifere în fața acestui monstru cu o sută de capete, căruia îi dicem săraciă.

Adevărul este, că vitregitățile timpului, în cari au trăit moșii și strămoșii noștri, n'au îngăduit, ca și noi Români să ne ridicăm în privința materială la o stare mai înfloritoare și, decât ici-colea printre Români se află omeni cu averi mari, acestea nu în urma moștenirilor, nu de-a gata, ci cu păstrare, cu chivernisělă, cu muncă și bărbăție și-le-au agonisit.

Și decât astăzi noi Români suntem mai săraci ca celelalte națiuni conlocuitoare, nu avem dreptul a-o pune această tot în cărua vremilor rele, în cari trăim, ci cauza să o căutăm în noi înșine, cari prea ne lăsăm lesne să ne copleşescă diferitele patimi; cum este nepăsarea, neîncrederea în forțele proprii, încrederea prea mare în străini, lenea, beția etc.

Să dovedim această aserțiune.

Cel ce a avut ocaziă să cutureze țera această de-alungul și de-alatul, s'a putut convinge, cumcă Ardealul este una dintre cele mai binecuvântate țărișore din câte a sămănat Domnul pe pământ. Verđi sunt delurile ei, frumoșe sunt pădurile ei, împodobite ca într'o zi de sărbătoare sunt șesurile ei, cu flori frumoșe și grâne bogate.

Plugarul harnic cu nădejde în Dumnezeu, cu inima veselă răsornă brazda, sôrele milostivul o înrodesce și ploia binefăcătoare o face să răsără și să înverđescă.

Secerișul se apropie. Până în umeri înțată feciori și fete în lanul de grâu, ér snopii grei și plini de grăunțe zimbesc în urma lor. Scărțâie rôtele carului de greutatea spițelor pline.

Vesel se îndreptă omul spre sat și mândru privește la carul său bine încărcat, dăr abia ajuns la marginea satului, un lung oftat străbate plămânii lui și o posomorire cumplită și desnădejduirea îl cuprinde.

Care să fie cauza acestei repede schimbări?

El vede în capul satului un om urit la înfățișare, străin la limbă și la port, dăr bine cunoscut mai de astă-ieră, căci la el și cu el a petrecut mai multe zile, în cari n'avea ce să lucre la casa lui, și multe sări din d'alea, cari i se părea prea lungi și prea plictisitoare să le petrecă acasă între ai săi; vede pe Jidan, — crășmarul satului, că-i ține calea și cu un zimbet diabolic îi face semn să-l urmeze cu car cu tot în curtea lui.

Așa se urmăză cu grăul, cu porumbul, cu picioicile, cu vinul, cu țenul și cu toate produsele.

Jidanul ia dela toți și însemneză în cărticica lui mășgălită numărul el scie ce și cât, căci Românul nu scie carte, săracul.

Nici n'a venit Crăciunul și țura și podul Românului sunt gôle. Se duce la crășmă de necaz, ca să nu mai audă pe femeia cicăindu-l, că n'au de unele, că n'au de altele, și se întorce pe la cântători, mort de bêt și de fôme și cere de mâncare.

Dăr vatra e rece, căci bărbatul n'a avut răgaz să mērgă la pădure, sacul e gol, căci de unde tot iai și nu mai pui, se gată curând; copiii, rebegiți de frig și fôme, tremură și plâng într'un unghiu, femeia sare cu gura, ér el, disgustat de această priveliște tristă, abia apucă să se facă diuă, să plece ér la crășmă, căci acolo e cald și bine, sunt omeni mulți și cu voiă bună, căci au sticlute pe masă cu otrava jidovescă.

Pe câte unul jupânul îl chiamă în odaia cealaltă, îi pune sub nas

o sticlă de rachi și o hărtiă, ca să o iscălescă, să se pună degetul.

Acesta e contractul de vânzare al moșiorei, ce i-a mai rămas, și a căsuței, singurul adăpost al micilor copilași.

Este înfloritor de trist acest tablou, dăr, durere, prea adevărat. Omenii, cari mai înainte erau de cinste și de frunte în sat, căduți în infricoșata patimă a beției, în câțiva ani și-au dat tot pe gât și la vreme de bătrânețe sunt siliți cu întréga familiă să ia drumul pribegiei prin țeri străine, încât ție mai mare mila.

(Va urma.)

Țințarii.

Luna Iulie e sezonul țințarilor. Nu e de ajuns, că aceste insecte nesuferite turbură odihna și somnul omenilor, dăr, după cum afirmă unii, ei sunt și propagatorii naturali ai frigurilor, căci iau germenii morbiți din bălțile, unde au căpătat viață, și prin înțepături îi introduc în sângele nostru.

Decă ei se găsesc cu milioane în părțile umede și călduroșe ale Africii și Asiei, unde de obicei atacă pe străini și pe călători, apoi se găsesc în număr mare până în țerile Nordului, acolo unde se află câte-un lac, sau o baltă favorabilă dezvoltării lor. Înmulțirea lor ar fi spăimântătoare, decât pescii și paserile n'ar nimici un număr nesfârșit din larvele lor, cari se vedă agitându-se în bălțile cât de mic înaintea de a se transforma în nimfe și în insecte.

Vorbind la drept, cunoscințele noastre asupra familiei țințarilor sunt destul de neperfecte. Ceea-ce scim e, că specia această de insecte e supusă la legi dela cari nu se departeză nici odată și cari se schimbă după sex. Așa, numai partea femeiească înțepă și suge sângele. Gonite, ele revin cu încăpăținare la asalt, pe când bărbații sunt absolut nevinovați, nu se nutresc decât cu suc florilor sau al plantelor și nu intră nici odată prin locuințe, afară de casuri excepționale, ca bună când sunt împinși de vânt.

Se disting patru specii diferite. Una gălbie și alta bătând în negru sunt așa dicând specii domestice, căci trăesc pe lângă casele noastre. A treia specie, dungată cu cenușiu și alb, nu se găsește decât în păduri. A patra, cea mai mare, nu trăesc decât în munți și pe locurile ridicate.

Înțepăturile pe cari le fac aceste mici insecte sunt de trei feluri: înțepătura la suprafața pielii, care produce o durere ușoră și trecătoare. Înțepătura, de durată mai lungă, când insecta are timpul să verse saliva sa veninôșă; ea ridică pielea și produce o mâncărime vie.

Cel mai bun și mai repede mijloc pentru înlăturarea durerii stă în a înțepa mica beșicuță, care s'a format pe epidermă, a apăsa cu putere pentru a face să iese serul, pe care-l conține, și a scôte din rană trompa, sau părțicica de trompă pe care adesea o lasă insecta.

Nu numai omul, ci toate animalele cu sânge cald sunt espuse la asalturile țințarilor. Ei atacă chiar puii, cari nu sunt încă de tot acoperiți cu pene.

La noi, ca în toate țerile stimpérate, unde țințarii apar în anotimpul cald și dispar odată cu el, se întrebuințază pentru gonirea lor fumul unor anumite prafuri, sau chiar fumul produs de gunoie și cărpe.

Un mijloc bun de a scăpa de înțepăturile țințarilor e de a unge părțile corpului, cari rămân descoperite, cu petrolul. Prin mirosul puternic, pe care-l răspândește petrolul, constituie un preservativ mai sigur și mai puternic, ca apa de Colonia, oțeturile și chiar corpurile grase mai mult sau mai puțin parfumate, cari sunt recomandate în acest scop.

POSTA REDACȚIUNEI.

D-lui... „Articolul Să se facă lumină”, tratând chestiuni polemice necunoscute de cetitorii țiarului nostru, nu se pôte publica.

D-lui G. M. Mateiu. E prea întărziată și nici nu prea succedă într'u toate.

MULTE ȘI DE TÔTE.

Un câne matematic.

La „Nouveau Cirque“ (noul cire) în Paris, timp de-o lună de zile înainte de închidere lumea a fost foarte interesată de minunile ce face clownul Castel cu cânele său Sultan. Sultan e un animal estra-ordinar; se pare, că la densus lucrează inteligența și nu o dresare mecanică. În orîce oas, Castel nu vrea să-și dea pe față secretul. La alți câni se scie, că-i deprind a se plimba pe dinaintea cifrelor și a se opri la una din ele, când profesorul pocnesce din unghie. Și ca să ajungă la acest rezultat câte necazuri n'a tras bietul câne, ca să pörte titlul de „învățat!“

Etă însă cum operază Sultan: unul din privitori spune o cifră dela 0 la 10. Castel o repetă cânelui, și acesta o spune tare hămăind de atâtea ori câte unități sunt în ea. Chiar, deocă i se lęgă ochii și deocă e la mare depărtare de Castel, Sultan tot vestesce cifra cerută de cineva din public, ba chiar și cifra numai gândită și tôte operațiile aritmetice cerute; spune și ceasul, privind un ceasornic ori care, spune din ce an e moneda, etc. Castel țice: Eu și Sultan unul suntem, trăim împreună. Nu-l părăsesc nicădată; suntem deci în comunitate deidei și-i împărtășesc tôte ideile; mă înțelege, ca și un om.

Schimbarea inelelor la cununii.

În America pentru ca o căsătorie să aibă valöre trebuie necondiționat schimbate inelele. Din cauza acęsta când în 1892 s'a prezentat în Noua-Zeelandă înaintea preotului o femeie fără mână. inelul i-s'a pus în degetul al patrulea dela piciorul stâng. Un asemenea cas s'a însemnat și în registrele bisericeii din St. James cu datul de 1832 n. 5 Novembre, precum urmęză: „Carty Morell căreia îi lipsiau mâinile, își trase inelul de cununie pe al patrulea deget dela piciorul drept și și-a subscris numele în registru tot cu piciorul drept“.

Căendarul săptămănei
IULIE. are 30 zile. CUPTOR.

Dzilele	Căend. Iul. v.	Căend. Gregor.
Dum	11 Sf. m. Eufimia	23 Apollonia
Lun	12 M. Procol și Ilar.	24 M. Cristina
Mart	13 † Sob. Arc. Gavv.	25 † S. ap. Iacob
Mer	14 S. p. Achila	26 S. Ana
Joi	15 M. Ciriachi Iudita	27 Panteleimon
Viner	16 M. Antinogen	28 Inocențiu pp.
Sâm.	17 S. M. Marina	29 Marta

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Iulie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.—
Renta de corone ung. 4%	96.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.60
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.—
Bonuri rural. ungare 4%	94.65
Bonuri rurale croate-slavone	96.25
Impr. ung. cu premii	160.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.25
Renta de argint austr.	100.45
Renta de hârtie austr.	100.15
Renta de aur austr.	119.25
Losuri din 1860.	139.—
Aoții de-ale Băncei austro-ungară	911.30
Aoții de-ale Băncei ung. de credit.	387.50
Aoții de-ale Băncei austr. de credit.	381.35
Napoleoniori	9 55 1/2
Măroi imperiale germane	58.90
London vista	120.60
Paris vista	47.82
Rente de corone austr. 4%	100.10
Note italiene	44.55

Cursul pieței Brașov.

Din 22 Iulie 1899.

Banonota rom. Cump.	9.36	Vënd.	9.37
Argint român. Cump.	—	46 1/2	Vënd. 47.—
Napoleoniori.	9.54	Vënd.	9.55
Galbeni Cump.	5.65	Vënd.	5.70
Ruble Rusesci Cump.	1.26	Vënd.	1.27
Măroi germane Cump.	58.30	Vënd.	59 —
Lire turcesci Cump.	10.72	Vënd.	10.74
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	Vënd.	101.50

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 21 Iulie 1899.

Măsura său greutatea	Calitatea.	Valuta austr.	
		fl.	or.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	7	60
"	Grău mijlociu	7	30
"	Grău mai slab	7	10
"	Grău mestecat	4	70
"	Săcară frumösă	5	20
"	Săcară mijlocie	4	80
"	Orz frumos	4	—
"	Orz mijlociu	3	70
"	Ovės frumos	2	10
"	Ovės mijlociu	1	90
"	Cucuruz	4	20
"	Mălaiu	4	70
"	Mazăre	6	10
"	Lințe	11	—
"	Fasole	4	90
"	Sămēntă de in	7	20
"	Sămēntă de cânepă	5	20
"	Cartofi	—	85
"	Măzriche	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	44-48
"	Carne de porc	—	36
"	Carne de berbec	—	36
100 kil.	Său de vită prospēt	20	—
"	Său de vită topit	32	—

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 18 Iulie de 42,328 capete, la 19 Iulie au intrat 388 capete și au eșit 187 capete rămânēnd la 20 Iulie, un număr de 42,529 capete.

Se notęză marfa: ungaręscă veche grea dela 42— cr. până la 42 1/2 cr. marfă ungaręscă tinęră grea dela 43 1/2 cr. până la 44— cr. de mijloc dela 44 1/2 cr. până. la 45— cr. ușöră dela 45— cr. până la 46— cr.

De vëndare.

O casă mare în Brașovul-vechiu
Strada Luugă Nr. 35—37, cu două
prăvălii, curte mare și grădină, este
de vëndare din mână liberă.

Amatorii a se adresa la proprie-
tarul, care locuesce tot acolo. Tot
acolo este și o cassă Wertheim de
vëndare. 6—6.123.

FĒN in cantități mai
mari se pöte căpēta
la biroul central de expedițiune
în Clușiū (Kolozsvar).

Informațiuni detaliate dă Domnul
Isidor Wolfsohn, agent în Brașov str.
Spitalului (Spitalgasse) Nr. 35, ca-
tul 2-lea. 1—3.

Vin escelent, garantat curat,
„CONCORDIA“
societate comercială pe acții,
Sibiu

11--12 pune în vëndare un
Vin escelent,
garantat curat, cu prețul de
40 cr. Litru!!

!! Se potrivesc admirabil cu ape minerale !!

cu prețul de 40 cr. Litru!!

Deschidere de băi de abur etc.

Subsemnatul am onöre a aduce la cunoșciință, că am edificat în comuna mare Turcheș din cercul Săcelelor (comit. Brașov) pe proprietatea mea de sub Nr. 72, în centrul comunelor șapte sate

Băi de abur,

precum și alte edificii accidentale aparținătore acestora, după recerințele cele mai moderne, co-
respundēnd în tôte privințele așteptărilor generale, și le-am arangiat după tot confortul în modul cel mai satisfăcător

Mașinariile, motorul și tôte celelalte aparate și requisite și chiar mobilierul sunt din con-
strucțiunile cele mai nouē și mai practice, astfel, că imi permit a afirma, cumcă acęsta baie nouă
de abur este perfect modernă și concurează cu orîce băi.

Când m'am decis a edifica aceste băi de abur împreună cu basennri de scaldă de vară
și băi de vană, am voit a implini o dorință ferbinte, prea mult simțită pentru populațiunea din
Săcele și d'impejur.

Sunt convins, că mult on. public va sprijini cu cel mai mare interes decisiunea mea, care a
fost împreunată cu mari spese, privind întreprinderea mea de una dintre cele mai importante, cu
deosebire din punct de vedere comun și higienic, mă va incuraja și onora cercetând cât mai des
atât băile de abur, cât și scadele de vară și băile de vană, căci asigur pe fiă-care vizitator pen-
tru serviciu prompt și curățenia esemplară.

Ordinea de băi am statorit'o cu prețurile următore:

I. Baia de abur.

Înainte de prânț:	Este deschisă:	După prânț:	
Duminecă pentru bărbați cu	30 cr.	Duminecă pentru femei cu	30 cr.
Luni	25 "	Luni	25 "
Joi	50 "	Mercuri	40 "
Mercuri pentru femei	50 "	Joi pentru bărbați	40 "
Sâmbătă	60 "	Sâmbătă pentru femei	50 "

Scăldatul în bazinele băilor de abur cu tuși a. m. 30 cr., post m. 20 cr.

Apa și tușurile în fiă-care și se premenesc recent.

II. Băile de scaldă de vară.

Ambele bazine de scaldă de vară sunt deschise în fiă-care și, atât pentru bărbați, cât și pentru
femei, și sunt cabinete foarte bine întocmite la ambele despărțeminte, provędute cu tușuri.

Prețurile acestor băi de vară cu vestminte de scăldat este 15 cr., pentru școlari 10 cr.
și pentru copii de fiă-care bilet 5 cr.

III. Băile calde de vană.

Atât pentru femei, cât și pentru bărbați, aceste băi stau la dispozițiă în fiă-care și, afară de Marța.

Prețul de o baie de vană caldă este: vara 40 cr. și erna 50 cr.

Așteptând concursul cât mai incurajator al on. public, tot-odată observând, că în fața băi-
lor, spre stradă se află un birt cu hotel și cu grădină de vară.

Turcheș, în Iulie 1899.

Cu deosebită stimă:

IOAN BENEDEK,
proprietarul băilor de abur etc.

PUBLICAȚIUNE.

Fostii grănițeri din Dridif vând partea lor de pădure din muntele „Gârcova“ constatătoare din lemne de brad și puțin fag, cu licitațiune publică, atât teritoriul ei în mărime de 146 jugere, cât și arborii pentru totdeauna în ziua de 13 August n. 1899, la 10 ore a. m. în comuna Dridif.

Prețul strigării este 3500 fl. v. a.

Condițiuni mai detaliate se pot afla dela subscrisul președinte a reuniunii grănițeresci.

Dridif, în 3 Iulie 1899.

1—2.646.

George Ciora.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

DE VÂNDARE. O casă în Brașovul-vechiu (Strada Bisericei Nr. 13), clădită din piatră și constatătoare din 4 odăi, cu patru șoprone pentru lemne, cu curte și grădină de legumii, apaduct în curte.

Casa are un exterior plăcut, cu două ferestri spre stradă și e uscată și igienică.

Se vinde din mână liberă. Pentru informațiuni a se adresa la chirieașă casei: **Ana Voina.** 2—3

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

De vândare.

3 Cai (2 cai, 1 iapă) de 5—6 ani, circa 116 ctm. de mari,

o Cabrioletă

pentru D-ni, cu hamuri fine, sunt de vândare.

Pentru informațiuni a se adresa la Domnul **Friedrich Tontsch** Brașovul-vechiu, Strada lungă Nr. 64, la prânz dela 12—2 ore și sera dela 6—8 ore. 3—3.641.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

De închiriet.

Dela 29 Sept. a. c. este de dat în chirie, (Scheiu), șirul Șaguna Nr. 10,

un quartir frumos,

care constă din două odăi cătră stradă, patru în curte, bucătărie, odăe de prânzit, pentru servitoare, pod, pivniță, loc pentru lemne de foc, două scări.

Informații mai de aproape la Filiala „Albina.“ 2—6

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Marele magazin de încălțăminte a lui

I. Sabadeanu în Brașov,

(Nr. 10) Strada Porții (Nr. 10),

care prin soliditatea sa în curs de 30 de ani, de când există pe piața Brașovului, și-a câștigat în totă Austro-Ungaria și România un renume bun. Recomandă onor. public

marele assortiment de încălțăminte, garantate de solide și moderne,

pentru **bărbați, dame și copii**, pentru **mire și mirésă** pentru dans, gimnastică, casă și pentru ateliere (lucrătore) etc. etc. toate cu prețuri foarte moderate, ce se poate vedé, din consemnarea prețurilor cător-va articuli precum urméză :

Pentru bărbați:

- Ghete de pele vachs, tari, în cuie lucrate cu gumă dela fl. 2.95 în sus
- „ „ „ „ în besățuri, cu s. fără nast. „ fl. 3.50
- „ „ „ „ „ cu șinóre „ fl. 4.—
- „ „ „ „ „ séu postav și cu pele în jur de iarnă fl. 4.50
- „ „ „ „ „ „ lac rus. „ „ fl. 5.—
- „ „ „ „ „ de mânușe lac de salon fine dela fl. 4.80
- „ „ „ „ „ vachs franțuz. cusute în beset fine fl. 5.50
- Pantofi de pele vachs în cuie lucrate fl. 3.—
- „ „ „ „ galbene „ fl. 3.60
- „ „ „ „ lac salon fine cusute fl. 4.50
- Cisme lungi de pele juft rus. talpă dupla fl. 7.50
- „ „ „ „ de postav de stiria cu pele în jur fl. 7.50
- „ „ „ „ de drum peste ghete de purtat, din postav fl. 4.—
- „ „ „ „ de copii mici fl. 2.60, de copii mari fl. 2.80
- Galoci de bărbați de Viena fl. 2.— rusesco fl. 2.80
- Șoșoni „ „ „ „ fl. 3.80 fl. 4.80
- Pantofi pentru gimnast. cu talpă de gumă rus. fl. 1.25
- „ „ „ „ de pânză rusescă grósă cu talpă de pele în ținte lucr. pânză negră séu cafnie cu vërfuri fl. 1.20
- Pantofi de casă de pele ori păslă, de stofă fl. 1.—

Pentru dame:

- Ghete de pele patentă séu vitel în besatz cu gumă dela fl. 2.85 în sus
- „ „ „ „ Gems „ „ „ besatz cu vîrfuri de lac dela fl. 3.80
- „ „ „ „ „ „ „ „ nasturi fl. 3.50
- „ „ „ „ „ „ „ „ în bes. cu șinóre fl. 4.—
- „ „ „ „ „ „ „ „ lac rus. „ „ fl. 4.50
- „ „ „ „ „ „ „ „ mânușe cu lac salon în jur, fine fl. 4.50
- Pantofi de pele tari pentru stradă în cuie fl. 2.50
- „ „ „ „ galbenă „ „ „ „ fl. 2.60
- „ „ „ „ fine pentru dans ușóre fl. 1.80
- „ „ „ „ de lac salon pent. dans ușóre fl. 2.20
- „ „ „ „ atlas séu mătasă albă pen. mirese fl. 2.50
- „ „ „ „ lac cu spangen pentru stradă fl. 3.20
- „ „ „ „ pentru gimnastică negri séu cafeni talpă de gumă dela fl. 1.20
- „ „ „ „ de pânză rus. grósă, negră séu cafenie în cuie p. gimn. stradă și atelier dela fl. 1.10
- „ „ „ „ pentru casă, de stofe de păslă, de pele fl. —.90
- Ghete de Brinel cu gumă fl. 2.80
- Pantofi de „ Sialon cu șinóre și lac fl. 2.—
- Ghete de pele pentru fetețe mai mari fl. 2.60
- Pantofi de copii dela 40 cr., 65 cr., 85 cr. fl. 1.60
- Pantofi de copii dela 40 cr., 65 cr., 85 cr. fl. 1.20

Mare alegere în încălțăminte de băieți, fete și copii, în diferite colori, forme, calități, cu prețuri reduse.

Specialități încălțăminte de lues fabricate: Viena, Carlsbad, Paris, Berlin, Petersburg, etc. din pele Chevreau, Vachs, și din Lac de salon, în diferite colori și facon modern, se află în mare alegere și se poate comanda și după măsură directe din aceste fabrici.

Depozitul de Galoci și Șoșoni de gumă rusescă, al celei mai renumita fabrică de gumă din Petersburg, se află pentru tot Ardealul numai la sus numită firmă, unde se vinde fie-care păreche sub garanță, pentru durabilitate cu preț moderat.

Reparaturi și comande după măsură se primesc și se efectuează prin un **măestru dibaciú cu prompteță.**

— Comanda din afară de Brașov se efectuează prompt, însă numai cu rambursă; încălțăminte neconvenabile se primesc francat înapoi spre schimbare, eventual se înapoiază valoarea. — La comande din afară trebuie următoarele arătat: de ce preț? din ce pele? ce formă? ascuțit séu rotund? în besetz séu simplu? cu talpă grósă séu subțire. Ca măsură se poate trimite un papuc vechiú cu posta ca: „**Mustă fără valóre**“ cu 5 cr. De ajuns este și arătarea Numărului încălțăminte, care cumpărătorul de obicei procură din prăvălii de încălțăminte. Altecum pôte ori și ce laic lua măsura piciorului cu centimetru séu cu o fâșie de hărtia măsurând partea piciorului pe din nătru dela mijlocul calcăiului până la vârful degetului cel mare, peste talpe și degete, peste glesne, peste calcăiú și peste pupe, trimițend această măsură prin epistolă se pôte efectua comanda după dorință.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemént, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Femeile din Viena au a frumșeța lor

în prima linie întrebunțarei celei mai plăcute, renumitei și cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosesc de acest mijloc, capetă o colóre sănătósă a feței, tenit frumos fără încrețituri până la bătrânețe, depărtéză pistruiie, pete de ficat, bubat, coși, roșetă și tóte necurățeniile pielii, despre ce se garantéză, séu se dá bani înderét.

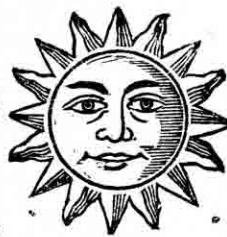
S'a aplicat această pomadă, de persóne distinsé, artiști etc., deja de 40 ani, ce se pôte dovedi cu atestate și epistole de recunoscință. Oea mai bună dovadă de bunătate și efectul ei este, că există de 40 ani și în intervalul acesta sute și mi de mijloce pentru frumșețe séu inventat și éráși au dispărut. Prețul unui borcanel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucată 50 cr.

Laptele Pompadour dá pielii o albé a ca laptele, care remâne și după ce se spală fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

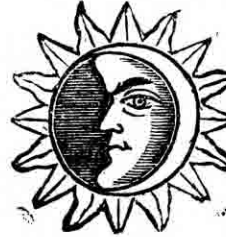
Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crême albă 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu conțință la **WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE** (Anton Rix & Bruder), WIEN Praterstrasse Nr. 14. — In Budapesta la **IOSIF TÖRÖK** Königsgasse Nr. 12, în Brașov la **VICTOR ROTH** Farmacia „la urs“ lângă teatru, la **TEUTSCH & TARTLER.** — Pachetele sunt plombate. 1—5.501.

Firmă fundată în anul 1833.

Adolf Resch

Giuvaergiu

Brașov, Strada Porții Nr. 7.

Asortiment bogat

de giuvaericale, obiecte de aur și argint, ciasornice de buzunar elvețiane, assortiment foarte frumos.

Deposit de argintărie fină Cristofl, argintărie Alyana 1-a calitate din fabrica Brendorf, precum și argintărie China calitate mai ieftină.

Cumperătură de obiecte vechi: de aur și argint, petri scumpe, margăritar, monede vechi și tot-felul de antichități. Suflat cu aur solid, cu argint, legal cu níket, aramă pe cale electrică.

Tóte reparaturile ce cad în bransa de sus, se esecută ieftin și prompt.

— Gravuri în pētră și metal. —

Specialitate: Confecționare de obiecte bisericesci și aluce: Candelé, cădelnițe, cruci, potire e c. etc.

— Brașov, Strada Porții Nr. 7. —

Asortiment foarte frumos.

Obiecte bisericesci.

Gazeta Transilvaniei, cu numărul 151 se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.